

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.

Fél évre ... 18 kor.

Egy negyed évre 9 kor.

Egy óra ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 307.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, május 16.

NEM AKARUNK HÓDITANI.

— Bethmann-Hollweg beszéde. — Folytatjuk a háborút. — „Orült népgyilkolás”. —
— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A német birodalom kancellárjának, Bethmann-Hollwegnek az egész Európában rendkívüli figyelemmel várt beszéde ma hangzott el Berlinben. A kancellártól olyan nyilatkozatot vártak, amely a központi hatalmak háborus céljai felől tájékoztatná a világot. A konzervatívek azt szerették volna, ha Bethmann-Hollweg kijelenti, hogy Németország ragaszkodik a hódítás politikájához.

Ennek ellenkezőjét képviselik a szociáldemokraták, akik azt kívánják: már most jelentse ki a kancellár, hogy hajlandók vagyunk mindenről lemondani a béke érdekében — ellenszolgálat nélkül. E két végtel között kellett megtalálni a német birodalom vezetőjének a helyes középutat. S meg is találta azt. Kijelentette, hogy Németország háborus céljairól ma még hivatalosan nem tájékoztathatja a világot, a kormány hallgatását azonban egyetlen pártnak sincs joga úgy magyarázni, mintha az akármelyik párt álláspontját fedné. A kancellár azonban mást is mondott. Olyan kijelentéseket is tett, amelyekből egész világosan megállapíthatók a mi becsületes háborus céljaink. *Mi nem akarunk hódítani!* Ezt hangoztattuk már múlt év december havában és e mellett kitartunk a végéig. A kancellár megérti a népek békés törekvéseit, mert az, *ami most történik, nem egyéb, mint „örült népgyilkolás.”* Azt azonban egyetlen hazatiasan gondolkozó elme sem kívánhatja, hogy mikor Franciaországban, meg Angliában nyoma sincs a békés hajlandóságnak s amikor odaát még nem mondtak le a pusztítás embertelen programjáról, akkor mi már most leszögezzük magunkat olyan álláspont-hoz, amelyről nem tudhatjuk, vajjon megmaradhatunk-e mellette? Egy álláspontunk volt és azt meg is tartjuk: nem mi kezdtük a háborút s mi csak védekeztünk a reánk törő gyilkos támadások ellen s mivel hódítani soha sem volt szándékunkban, tehát most sem kívánunk hódítani. Ellenben ellenségeink nyíltan bevallott célja volt mindég, hogy bennünket eltiporjanak, eldaraboljanak, letöröljenek a térkép-

ről és megszüntessék állami önállóságunkat. Az ilyen eszeveszett programmal szemben csak az lehet a fegyverünk, ha kiméretlenül visszavágunk, vagy ellenségeinknek fájdalmat okozó módon védekezünk támadásaik ellen. Eddig minden bűnös szándékuk, hogy bennünket kiirtsanak, szégyenletesen meghiusult és hiába erőlködnek, hiába áldozzák fel népeik százezreit, frontunkat sehol se ingathatják meg, sőt — mint a kancellár mondta — *most éppen olyan kitűnő a harctéri helyzetünk, mint a háboru kezdetén volt.* Az sem ejt bennünket aggasztóba, ha Angliának teljesen sikerül is Oroszországot megfélemlíteni és le is kell mondanunk az orosz különbéke gondolatáról. Mi hajlandók vagyunk Oroszországgal zavartalan békességben élni és az orosz nép előbb-utóbb szintén megállapítja e békés együttműködés szükségességét. Addig azonban, amíg ellenségeink le nem mondanak az ostoba megsemmisítési törekvésről, mi tovább fogunk küzdeni a háboru szerencsés befejezéséig — hódítás nélkül.

Berlinből jelentik: Az a rendkívüli feszültség, amellyel Bethmann-Hollweg birodalmi kancellárnak a konzervatívok és szociáldemokraták békeinterpellációira adandó válaszát várták, megnyilatkozott abban is, hogy a birodalmi gyűlés mai ülésén rendkívül sokan jelentek meg. A birodalmi szövetségi tanács páholya és a közönség karzatai zsúfolva voltak. A diplomaták páholyában megjelent Hohenlohe herceg osztrák-magyar nagykövet nevével, Lariss gróf követségi tanácsos, a török nagykövet és a diplomáciai kar számos tagja. Az egyik páholyban jelen voltak Adler, Seitz, Redner, Ellenbogen osztrák szociáldemokraták.

Több kisebb jelentőségű kérdés elintézése után Kaempt elnök Roesicke konzervatív képviselőnek adja meg a szót a konzervatívok békeinterpellációjának megindoklására. A szociáldemokraták közbekiáltásokkal többször félbeszakítják a szónokot, aki beszédében a nemzetközi béke ellen foglal állást és *nemzeti békét követel.*

Roesicke után Scheidemann indokolja meg a szociáldemokraták békeinterpellációját. A barátságos megegyezés alapján és nem a kényszer útján köendő béke szükségességét hangoztatja és megjegyzi, hogy az esetben, ha Anglia és Franciaország lemondának az annexióról, a német hadvezetőség ellenben an-

nexiós törekvéseket szolgál, *forradalom törhet ki.*

E szavakra a jobb oldalon nagy vihar támad. A felháborodás hangján kiáltják Scheidemann felé:

— Pusztuljon a szószékről. Az elnök rendreutasítja a szónokot a erre a nyugalom helyreáll.

Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár

emelkedett ezután szólásra és a következő beszédet mondta:

— Uraim, az imént indokolt két interpelláció hadicéljaink kérdésében programmatikus nyilatkozatot követel tőlem. *Ilyen nyilatkozattal a jelen pillanatban nem szolgálna az ország érdekeit, (Felkiáltások: Helyes!)* éppen ezért el kell utasítanom. (Tetszés a közepén.) 1914. és 1915. tele óta hol egyik, hol másik oldalról készítenek, hogy hadicéljainkat lehetőleg a részletekbe menőleg. (Élénk felkiáltások jobbról: Nem, nem!) mindennap követelik tőlem (Felkiáltások jobbról: De nem a részleteket) nyilvánosan ismertesse. Hogy beszédre kényszerítsenek, megkísérelték hallgatásomat egyes pártok vagy irányzatok hadicélprogramjához való hozzájárulásnak feltüntetni. Ez ellen a leghatározottabban tiltakoznom kell. A háborus célok nyilvános fejtegetésének kérdésében kifejezetten kimondtam, hogy a kormány a vélemények mérkőzésében nem vehet részt és nem fog résztvenni. Tiltakozom az ellen, hogy a kormány hallgatásából bármiféle ténybeli következtetéseket vonjanak le magatartása tekintetében. (Halljuk!) E tiltakozásomat ezennel megismétlem a legkötelezőbb formában. (Tetszés.)

— Amit a háborus céljainkról időnként mondhattam, azt a birodalmi gyűlésben nyilvánosan elmondottam. Általános alapvonások voltak ezek és nem is lehettek egyebek. (Felkiáltások a centrumból: Igen helyesen!) De elég világosak voltak, hogy kizárjanak más programokkal való identifikálást, amire nézve kísérletek történtek. En ma is ragaszkodom azon alapvető elvekhez, amelyeket tavaly, december tizenkettedikén a szövetségesekkel együtt tett békeajánlatban ünnepélyesen ismét kifejtettünk. (Felkiáltások a közepén: Nagyon helyes!)

Az a legújabbban elterjedt feltételezés, mintha köztünk és szövetségesek között a béke kérdésében valamely vélemény különbség lenne, a mecsk országába való.

(ismételt tetszés a centrumban és a középső pártban nagy mozgás.) Ezt nyomatékosan és abban a meggyőződésben állapítom meg, hogy

együttal a szövetséges hatalmak vezető államférfiainak meggyőződését is kifejeztem vele.

— Uraim, én teljesen megértem a nép szenvedélyes részvételét háborus céljaink és békefeltételeink fejtegetésében. Én megértem a világosságot kérő szót, amelyet ma jobbról és balról hozzám intéztek, de uraim, a hadihelyzet fejtegetésében egyetlen utmutatónk csakis a háborunak mielőbbi és egyuttal szerencsés befejezése lehet. (Zajos tetszés.) Semmit se tehetek és semmit se mondhatok, ami mást jelenthetne. Ha az általános helyzet hallgatásra kényszerít, mint jelen esetben, akkor tartózkodó leszek és sem Scheidemann sem Roesicke ur kényszerítése nem térít el ettől az utól. (Hosszas tetszés a középben.) Felkiáltások a középben: Roesicke kezdte! (Zajos derűlttség.) Nem térít el ettől az a szó sem, amelyet Scheidemann képviselő ur épen akkor látott jönni a néphe beledobni, amikor az Aisne mentén és Arrasnál pergőtűz dühöng, — a *forradalom* lehetősége. (Élénk viharos tetszés és taps.)

Ezt a szót sem a német nép, sem én nem értjük.

(Tetszés.) De nem téríthet el utamtól Roesicke képviselő urnak az a kísérlete sem, hogy engem, mint a szocialdemokrata eszmékör rabját állítsen a közvélemény elé. Azzal vádolnak, hogy egy pártnak a szolgálatában vagyok. Én semmiféle párthoz sem tartozom, se önköz (a baloldal felé), sem pedig önköz (a jobboldal felé). (Közbekiáltások a jobb oldalról: Ezt tudjuk!) Uraim, örülök, hogy ezt megállapíthatom. (Élénk tetszés és taps.) Ha valakit szolgálók, akkor a népemet szolgálom, mert csak őt kell szolgálnom. Népemet, melynek fiait együtt harcolnak nemzeti létünkért, erős akaratú csoportosulva császáruk körül, akiben biznak és aki bennük is bizik. A császár augusztusi szavai ma is hamisítatlanul élnek, mert nem hamis verésűek. Roesicke képviselő ur, ki e szavak hivatott őrzőjének tartja magát, (Felkiáltások: Nagyon helyes!) a császár husvéti fizetésében megkapta a szükséges választ, amelyből megtudhatta, hogy a császár szavai még élnek. (Tetszés.) Bizom benne, hogy kényszerű tartózkodásom, amelytől jó lelkiismerettel nem térhetnék el, a birodalmi gyűlés többségében megértésre talál és meg fogja érteni odakünn a nép is.

— Uraim, egy hónap óta dülnek a legretentőbb harcok a nyugati arvonalon. Egész népünk, minden érzésével és minden gondolatával azoknál a fiainknál van, akik példátlan szívóssággal és halálmegvetéssel dacolnak az angolok és franciák napról-napra megújuló rohamaival. Én nem látok se Angliánál, se Franciaországnál békés hajlandóságot. Most se látom még, hogy lemondtak volna szertelen hódító és gazdasági pusztító céljaikról. Melyik kormány lépett a múlt télen a világ elé, hogy

véget vessen az örült gyilkolásnak?

A parisi vagy a londoni kormány volt-e? Az utolsó szavak, amelyeket Londonból hallottam, azt mondták, hogy a két évvel ezelőtti háborus célok változatlanul élnek még. (Halljuk, halljuk!) Scheidemann képviselő ur nem gondolhatja, hogy én ezzel szemben egy szép gesztussal fogok fellépni. Hiheti-e valaki, hogy az ilyen felfogásban lévő nyugati hatalmakat a lemondás és a hódítástól való tartózkodás programjával rábirhatjuk-e a békére? (Zajos helyeslés) és ezen mulik minden? Adhatok-e nyugati ellenségeinknek olyan biztonságot, amely megengedi nekik, hogy minden veszteség megkockáztatása nélkül a végtelenségig kihuzhassák a háborút? Mondjam-e az ellenségnek: jöjjön, aminek jönni kell, mi min-

den körülmények közt lemondunk? A hájátok szálát se görbitjük meg, ti azonban akik életünkre törtök, próbálatok szerencsét továbbra is minden kockázat nélkül. (Nagyon jó.) Vagy hozzákössem a német birodalmat minden irányban olyan formulához, amely a béke feltételek összeségének csak egy részét foglalja magában? Ez a politika egyoldaluan veti oda például a fiaink és testvéreink vérén szerzett eredményeket és minden egyéb leszámolást elintézetlenül hagyja. Nem, uraim, ilyen politikát nem követhetek. (Zajos tetszés.) Ilyen politikát nem csinállok. A legutóbbi hálátianság lenne népünknek a harcúterén és itthon elkövetett hőstetteivel szemben. Ez a politika a legszerényebb munkásig, mindannyunk életfeltételeit lenyomná. Azt jelentené ez, hogy hazánk jövőjét kiadjuk kezünkől.

— Vagy talán épen ellenkezőleg hódító programmal álljak elő? Ezt a gondolatot is visszatarthatom.

(Felkiáltások jobbról: Ezt nem kívánjuk.)

Nagy nyugtalanság van a teremben, az emberek csenget.

— Ha nem kívánják, akkor egy véleményen vagyunk.

Tehát hódító programot sem akarunk felállítani.

Nem hódításokért kezdtük ezt a háborút és harcolunk most csaknem az egész világgal, hanem kizárólag létünk biztosításáért és nemzeti jövőjének szilárd megalapozásáért. Ahogyan nem lehet pusztító programmal győzelemhez jutni és a háborút befejezni, époly kevéssé lehet hódító programmal. Ellenkezőleg, akkor én is ugyanazt a játékot játszánám, mint ellenségeink. Megkönnyíteném nekik a háboruba belefáradt népeik további elkábitását és a háborunak a végtelenbe való kinyújtását. És uraim, ez is nagy hálátianság lenne az Arrasnál és az Aisnenél harcoló katonáikkal szemben.

— Ami keleti szomszédainkat, Oroszországot illeti, arról legutóbb beszéltem. *Ugy lát-szik, mintha az új Oroszország elhárítaná magától az erőszakos hódítások tervét.* Hogy Oroszország a szövetségeseire is tud ilyen irányban hatni, azt nem lehet tisztán látni. Kétségtelen, hogy Anglia többi szövetségeseinek segítségével minden eszközzel arra törekszik, hogy Oroszországot továbbra is *befogva tartsa Anglia hadiszekere előtt.* (Halljuk, halljuk) és hogy Oroszországnak a világbéke gyors helyreállítására irányuló törekvéseit meggátolja. Ha azonban Oroszország el akarja kerülni fiainak vérontását, ha minden erőszakos hódító tervről lemond, ha helyre akarja állítani velünk a békés szomszédi viszonyt, akkor magától értetődik, hogy mi, akik ebben a kívánságban osztozunk, a jövőben sem fogjuk megzavarni a tartós viszonyt és nem tesszük lehetetlenné semmiféle követelésekkel se, (Viharos éljenzés és taps) amelyek a népek szabadságával és akaratával nem egyeznek és amelyek az orosz néppel újabb ellenségeskedés csiréit hintenek el.

— Nem vonom kétségbe, hogy létrejöhethetne olyan, kizárólag a kölcsönös megértésen alapuló egyezés, amely az erőszakosság minden gondolatát kizárja és semmiféle kedvetlenséget se hagyja hátra. (Zajos tetszés.)

— Uraim, katonai helyzetünk olyan kedvező, amilyen a háboru kezdete óta még sohasem volt. (Élénk tetszés.) Ellenségeink iszonyu veszteségeik ellenére sem tudtak nyugaton áttörni. Tengeralattjáróink fokozódó sikerrel dolgoznak. Nem akarok erről sokat beszélni, tengeralattjáróink személyzete eleget beszél magáért. Azt hiszem, a semlegesek is elismerik ezt. Amennyire a saját népükkel szemben való kötele-

ségeink engedik — mert ezek mindennél előbbre valók — figyelembe vesszük a semleges ország érdekeit is. Igéreteink, amelyeket nekik tettünk, nem üres szavak, ez épen úgy áll a velünk szomszédos országokra, Hollandiára és a skandináv országokra nézve, mint a földrajzi helyzetüknél fogva nagyobb ellenséges nyomás alatt álló országokra is. Itt különösen Spanyolországra gondolok, amely lovasias hagyományaihoz híven csak a legnagyobb akadályokkal tudta eddig megőrizni öntudatos semleges politikáját. (Élénk tetszés.) Hálás elismeréssel nézzük Spanyolország magatartását és csak azt kívánjuk, hogy a spanyol nép önálló és erős politikája hatalmának fejlődésében és további irányításában megtalálja gyümölcsét.

— Uraim, ilyen a mi helyzetünk. Teljes bizalommal hihetünk benne, hogy **a háboru közeledik szerencsés befejezéséhez.**

Akkor elkövetkezik az az idő, amikor hadicéljaink telől amelyek dolgában a legfőbb hadvezetőséggel teljesen egyetértek (Viharos tetszés és élénk halljuk, halljuk kiáltások) az ellenséggel tárgyalásokat kezdhettek, akkor ki-küzdhetünk olyan békét, amely megadja hozzá a szabadságot, hogy erőnket, melyeket e háboru elpusztított, akadálytalanul kifejleszthes-sük, hogy a sok vérből és áldozatból egy új birodalom, új nép támadjon, erős és független nép, amely tüzhelyet ad a békének és a munkának. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps.)

Berliniek egy heti élelmiszere.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Berlinből jelentik: Május 15-től 21-ig a következő élelmiszeradagokat osztja ki a hatóság a lakosság közt:

Valamennyi nagy berlini községben egyenlően 1600 gramm kenyér, 500 gramm hus, (ebből 250 gramm mérsékelt áron városi husjegy ellenében) 5 font burgonya, 50 gramm vaj és 30 gramm margarin.

Willmersdorf.

Félfont hering, 60 pfennig. Buzadara egy font 28 pfennig, 200 gramm árpakása 1 font 30 pfennig, félfont braunschweigi savanyurépa 20 pfennig, egy font mesterséges méz 55 pfennig, egy csomag sacharin 25 pfennig, félfont éterszirup 20 pfennig, félfont gyümölcsíz 45 pfennig, 65 évnél idősebb személyek egy liter sterilizált teljes tejet kapnak. Május 10-től kezdődőleg csak azoknak jelentkezését fogadják el tojásjegyre, akik idegenből jöttek Berlinbe és igazolják, hogy azon a helyen, ahonnan elköltöztek, bejelentették távozásukat.

Neukölln.

375 gramm tészta, továbbá füstölt hal és hus tetszés szerinti mennyiségben, pudding és mártáspor, ameddig a készlet tart, kaka és savanyított uborka úgy mint eddig.

Lichtenberg.

Jegy nélkül kapható kelkáposzta, fontja 40 pfennig, 5 font savanyított répa fontja 20 pfennig, vágott bab fontja egy márká 10 pfennig, spenót 40 pfennig, továbbá hollandiai korai zöldség napi áron. Jegy ellenében félfont szirup 40 pfennig, félfont füstölt hus, negyedfont hering, egy doboz olajos szardínia, folyóvízi, vagy tengerihal.

Friedenau.

Egy adag sacharin, félfont zabliszt, negyedfont buzadara, 100 gramm tészta, félfont mesterséges méz, negyedfont marmelad, negyedfont szárított zöldség, egy maggileveskocka, egy bulyonkocka, savanyu uborka, lüszér, só, szárított főzelék, ételolaj, husleves-konzerv, sózott bányahus és friss hal.

Gueskov magával rántja Miljukowot.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Rotterdam. Pétervártól táviratozzák a Daily Mail-nek: A koalíciós kormány még nincsen végleg elejtve. A munkások és katonák tanácsában ismét szóba fog kerülni. A frontról hazaérkezett katonák képviselőinek gyűlésén Miljukow első ízben ismerte be, hogy Oroszország lemondott Konstantinápolyra támasztott minden igényéről, Kerenszki pedig ólesen kikelt az ellen, hogy a keleti harctéren megkezdődjen a béke, amíg nyugaton elkeseredett harcok dálnak.

Rotterdam. A Manchester Guardian pétervári értesülése szerint valamennyi szocialista árnyalat egyetért abban, hogy csak akkor hajlandó a kormányba lépni, ha előbb megtisztítják a kabinetet azoktól az elemektől, melyek ellentétesek a demokratikus hadicélokkal. Koalíciós kabinet alakításához a háború céljait teljesen revidálni kell. Ilyen esetben meg fog a koalíciós kormány alakulni, máskülönben nem.

Stockholmi távirat szerint Pétervárról érkezett hírek még nem mondják elég világosan, vajjon Gueskov hadügyminiszter lemondását nem fogja-e

az egész kabinet lemondása követni.

Amsterdam. Gueskov hadügyminiszter lemondása arra vezetendő vissza, hogy az ententenak Gueskov személyes ígéretet tett, hogy a legközelebbi időben új orosz offenzívát kezd.

Stockholm. Gueskov hadügyminisztert kényszerítették arra, hogy lemondását adja be. A lemondás a május 3-án történt balsikerű polgári államcsíny kísérlet következményének tekinthető. Tekintettel arra, hogy a hadügyminiszter szoros együttműködésben volt Miljukov külügyminiszterrel és ezért az ő távozását is biztosra veszik, Gueskov Miljukovval együtt a polgári szellem hirdetői voltak. Gueskov volt a polgári szervezeti centrum végrehajtója és tulajdonképeni hatalmi tényezője. Ezért Gueskov visszalépése nagyobb jelentőségűnek mondható, mint Miljukov esetleges lemondása.

Bern. A berni török követ a Svájci Távirati Ügynökségnek kijelentette, hogy az olasz lapoknak az a jelentése, hogy Törökország békejavaslattal fordult volna Oroszországhoz teljes n alaptalan koholmány. Török különbékeiről illetékes török helyeken soha nem volt szó.

Olasz offenzíva az entente kedvéért.

Budapest, május 15. (Hivatalos.)
A tohadiszállás jelenti:

Keleti és délkeleti hadszíntér:
Nincs jelenteni való.

Olasz harctér:

Három napos tüzérségi előkészítés után, melynek folyamán az ellenség Tolmeintől le egészen a tengerig összes ágyutömegeit és aknavetőit működésbe hozta, tegnap megindult Isonzó hadseregünk ellen a gyalogsági támadás, amelyet Olaszországtól szövetségesei újból és újból követeltek. Az ellenség több mint 40 kilométernyi arcvonal szélességben számos helyen támadt vonalaink ellen. Leghevesebben tolt a küzdelem Plava vidékén, a Monte Santon, a Görztől keletre emelkedő magaslatokon a Tajti Hirib területén és Kostanjovicánál. A harctérület több pontján az olaszok mélyen tagozott támadó tömegkísérlete ágyúink és goppuskáink tüzeben összeomlottak, így a Monte San Gabrielen, ahol az ellenség felszerelését, puskáját, sisakját eldobálva teljes felbomlásban özönlött vissza. Ahol az olaszok előbbre jutottak, ott semmiféle tüzérségi tüzor meg nem ingatható gyalogságunk fogadta és ember-ember elleni küzdelemben vetette vissza őket. Ilyen módon a Tajti Hiriben levő összeomlott árkaik ötször cseréltek gazdát, míg végül a védők győzelmesen megtartották. Egyes pontokon az ellenséget egészen az állásig üldöztük. Osapataink május 14-én az eredeti udatól áttartott védelemben teljes sikert arattak. Az ellenség 1600 fegyvert és több géppuskát hagyott kezünkön. A esata szünet nélkül tovább tart. Repülőnk a harctérület felett számos olasz repülőgéppel ütközött meg. Araghi tiszthelyettes 11-szer maraut győztes a légi harcban. A légi harcban 2 ellenséges repülőgépet lőttünk le, 2 másik gépet pedig tüzérségi tüzünk szedett le. Karinthiában és Tirolban csekély harcok tevékenység. Előter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnöknek saját távirata.)

A sajtóhadiszállásról jelentik este: Az Isonzónál ma egész nap és este is elkeseredetten folyt a harc. A front északi felén, Canalenál a giterjedt harcok kedvezően folynak.

Ófelsége a tavalyi olaszellenes offenzíva évfordulóján elutazott Dél-Tirolba, nagyszámu katonai és polgári kísérettel. A felséges asszony, a kis tónörökös Hutteldorffig kísérte öfelségét. Az uralkodót minden állomáson nagy tömeg részesítette ovációkban, míg Kalsburgon

és Insbruckon át Trentinóba érkezett reggel. Itten a 20-ik hadtest parancsnokságának autóján Fielgerandba ment, ahol istentiszteleten vett részt, majd a Costillara ment föl a király, ahol áttekintette a tavalyi harcok egész területét. Délben az egész 20-ik hadtest jelenlétében ebéd volt. Délután olasz területre lépett a király, végül este visszautazott Bécsbe.

Tíz és fel százalékos kamatozás.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A hatodik hadikölcsön jegyzésének második napján már minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy ezt a kölcsönt gyors népszerűség és siker fogja kísérni, mert a közhangulat a „hadikölcsön” megjelölést bizakodó optimizmussal a „béke-kölcsön”-re változtatta meg. A bizakodóknak igazuk is lehet ebben, mert ez a hadikölcsön nyilván nemcsak arra fog már szolgálni, hogy a háború folyó költségeit fedezze, hanem arra is, hogy bizonyos mértékben alapul szolgáljon a békegazdaságba való átmenethez és azoknak a gazdasági javaknak helyreállításához, amelyek a háborúban tönkrementek vagy lerongyolódtak. A közhangulat az eddigi alkalmaknál is nagyobb szeretettel siet tehát az állam segítségére, amihez persze jelentékenyen hozzájárul az is, hogy ez a hadikölcsön ma, amikor a befektetési és kamatoztatási lehetőségek rendkívül korlátoltak, igen magas kamatozást nyújt a befektetett tőke után. Azt már jeleztük, hogy a VI. hadikölcsön abban az esetben, ha valaki a teljes jegyzési értéket kifizeti, több mint 6 1/2%-ot jövedelmez. Ez maga akkor, amikor a tőzsdén jegyzett papírok kilenc-tizedrésze alig 3 százalékot jövedelmez és a bankok betétekért is 3 1/4%-ot fizetnek, rendkívül magas kamatozás. De ha valaki kölcsönt vesz fel a jegyzett hadikölcsönre akkor ez a kamatozás így alakul:

1000 korona névértékre	
befizetés	960 korona
75% kölcsön	750 korona
Tényleges befektetés	210 korona
6% kamatjövdelem 60. — korona	
5% kamat a 750 korona	
kölcsönért	37.50 korona
Tényleges kamatjöv.	22.50 korona

ami a tényleg befektetett 210 koronának 10 és fél százalékos kamatozását jelenti.

A bankoknál az első két napon megindult a jegyzés és gyors tempóban gyűlnek a milliók.

Aradon ma a következő jegyzések történtek:

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál a jegyzések közelednek a félmillió koronához.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál ma tömeges főleg kisebb jegyzések indultak meg ami örvendetes jele annak, amit a hadikölcsön tulajdonképen céloz, a kisebb tőkék megmozdulása. Itt ma jegyeztek: Fazekas Dénesné 2000, ifj. Holló István 500, Weisz Lajos 450, Gööz Aranka 150, Schattelesz Rezsín 150, Seprényi Lajos 250, Popovits Dénes 250, Raska János 250, Bereczki János 250, Matyók Pál 250, összes eddigi jegyzés 50.000 korona.

Az Aradi Ipar és Népbanknál ma Vértos Miklósné 10.000, kisebb tételekben 3450 koronát jegyeztek. Összes eddigi jegyzés 36.450 korona.

A Viktoria takarékpénztárnál is élénk érdeklődés nyilvánul a hatodik magyar hadikölcsön iránt. Eddig kis tételekben 400 koronát jegyeztek, de a közeli napokban nagyobb jegyzésekre van kilátás.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál ma 16.000 koronát, eddig összesen 186.000 koronát jegyeztek.

Gyilkos merénylet Duka báróné ellen.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Véres merénylet tartja izgalomban a temesmegyei Kádar községet, amely ősi székhelye a Duka báró családnak. A régi családi kastélyban jelenleg özvegy báró Duka Géza, szül. Nikolics báróné lakik cselédségével. A kegyelmes asszony néhai Duka Géza báró követségi tanácsos, volt országgyűlési képviselő özvegye.

Ma reggel 7 és 8 óra között özvegy báró Duka Géza ellen a kastély lakosztályában merényletet követett el Loy Raymund, a báróné kertészből avanzsált gazdatisztje. Loy azt követelte asszonyától, hogy egy olyan okmányt írjon alá, melynek alapján őt a bevonulás alól felmentették volna. Oly erőszakos módon követelődött, hogy az feltűnt a bárónének, aki azonban megtagadta az okmány aláírását, miután az teljesen valótlan adatokat tartalmazott.

Loy erre durván rátámadt a bárónére, szóváltás támadt köztük, melynek hevében a báróné kiutasította a tiszteletről megfélekedezett alkalmazottat a szobából. A következő pillanatban Loy Raymund pisztolyt rántott elő és alig egy-két lépésnyi távolságból azt a kegyelmes asszonyra sötötte. A golyó a báróné bal füle alatt a koponyába hatolt és vértől borítva eszméletlenül rogyott le a szőnyegre. Loy ezután önmaga ellen fordította a fegyvert és halántékán keresztül fejébe röpített egy golyót.

A véres merénylet zajára besietett a cselédség, amely fellármázta az egész községet. Hamarosan megjelent Spitzer Mór községi jegyző, aki telefonon jelentést tett a gyilkos merényletről Temesvárra az ügyésznek, Joanovich Sándor főispánnak, Unger József buziástüredői főszolgabírónak és utasításokat kért. A gyilkosság színhelyén a délelőtti folyamán megjelentek: Unger főszolgabíró, Kakuk János dr. ezredorvos Temesvárról, továbbá Sugár dr. buziástüredői és Zwirn dr. végvári orvosok.

Özvegy báró Dukáné, aki a délelőtti folyamán visszanyerte eszméletét, nem lehetett még kihallgatni. Az orvosok véleménye szerint állapotja igen súlyos és komplikációktól lehet tartani. Ha állapotja megengedi úgy mielőbb beszállítják Temesvárra. A tettes Loy Raymund haldoklik és délután az orvosok konstatálták az agonia beálltát. Spitzer jegyző kihallgatta a cselédség egy részét, amely a tényállást jegyzőkönyvbe adta, amint azt fentebb ismertettük. A gyilkost erőszakos embernek mondták. A báróné betegágya mellett az orvosok állandóan figyelik az állapot változását.

Ejjel telefonálta tudósítónk: A gyilkos tisztartóma este meghalt.

Két szivar értéke Gyorokon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A dohány és a szivar metamorfózisát ebben a háboruban, ha jól tudjuk, már költők is megénekelték, mert hát a trafikos kisasszony tudvalevőleg csak azokkal áll szóba, akik hódolatuk jeleként reggel illatos virággal és verssel, hangulatos költeménnyel állítanak be a trafikba. A trafik a maga nagy hatalmának tudatában még nem jött rá arra, hogy talán a háborúnak is végét vethetné és kényszerítené az embereket a békekötésre. Nem is olyan abszurdum a gondolat, mert emlékezzünk csak vissza az orosz-japán háborúra, illetőleg az azt befejező porthmouthi békére, ahol a hetek óta tartó tárgyalások majdnem felborultak és csak Witte grófnak, az orosz kiküldöttnek, *cigarettaja mentette meg a szituációt*. A tárgyaló felek már-már szakítással akartak szétválni, a mikor az elnök szünetet rendelt el és az orosz gróf megkínálta Japán küldöttjét egy finom cigarettával és amennyi idő alatt az illatos szivarkát elszívták, az alatt a differenciákat is el tudták simítani. Ebben a dohányfüstben született meg a várva-várt orosz-japán béke.

De amíg a dohány erre a nagy hatalmára ráeszmél, addig mint óriási közgazdasági faktor futja tovább az életpályáját. A biográfia-jához tartozik az is, ami vele Gyorokon történt.

Egy aradi bornagykereskedő cég a Hegyalján vásárolt nagyobb kvantum bormenyiséget gyoroki (pincéjéből) beakarta szállíttatni. Aradra kiküldötte az üzletvezetőjét, aki már évek óta jár ezen a vidéken és szállíttatja a bort s aki abban a biztos meggyőződésben ment Gyorokra, hogy habár drága pénzen, de majd mégis csak kap napszamosokat, akik a transportnál segítségére lesznek. Fuvarosokkal meg sem próbálkozott, mert a tavaszi munka idején még a mai áron sem kapható fuvaros.

Elment a község házára és a hatóság ki is doboltatta, hogy egy aradi cég két-három napi munkához napszamosokat keres s hogy igen

magas árakat hajlandó fizetni azoknak, akik a bor elszállításában segédkeznek. A dobos be is járta a községet, szorgalmasan pergette a dobverőket, az asszonyok össze is gyülekeztek a dobszóra, de egykedvűen hátafordítottak, mert a pénz a falusi embert ma nem izgatja. Dobolták reggel, dobolták délben, de mindhiába, ember nem jelentkezett.

Az üzletvezető nagybusan ballagott a vasuti állomásra, hogy a legközelebbi villamossal haza önjön és jelentést tegyen, mert tudta, hogy a bor beszállítása nagyon fontos, el volt adva az áru és azt Aradról tovább kellett transzportálni. Amint a vasuti állomáson várakozott és bosszankodik, a dolgok fordulását, melléje került egy ismerőse, akinek elpanaszolja kellemetlen helyzetét és azokat a nehézségeket, amelyek ma az üzletlebonnyolítását szinte emberfeletti feladattá teszik.

— Maga barátom, — mondja a másik ur — sohase fog itt minálunk napszamosot kapni, ha 100 koronát ígér is. Minden embernek ma annyi munkája van, hogy ha négy keze volna, akkor se tudná elvégezni és olyan áratok kap a Hegyalján, hogy az a városi ur, aki tisztviselő bent Aradon, 10 év múlva sem fog kapni, Pénzzel itt semmi sem lehet menni. Hanem adok én magának egy tanácsot. Menjen haza Aradra és vásároljon össze annyi dohánnyt, meg szivart, amennyit csak tud s aztán holnap jöjjön vissza és doboltassa ki, hogy minden napszamon felül ad egy pakli dohánnyt, meg egy szivart. Fogadni mernek, hogy a hatodik községből is idetódnának az emberek és a vállalkon viszik ki a hordóját a vasuti állomásra. Mindene van a mi népünknek, csak a dohányhiány kínozza és ez az egyetlen csemege, mivel akár a Tátrába lehetne őket csalogatni.

Az üzletvezető megfogadta a jó tanácsot, bár nem igen bizott benne, mert el sem tudta képzelni, hogy a dohány olyan hatalmas motor lenne a falusi ember életében, hogy az ő konzervatív gazdasági elveit is forradalmassítsa. Nyakába vette a várost és ami dohánnyt össze tudott szedni, azt másnap reggel bepakolva kivitte Gyorokra. Ismét megjelent a köz-

ség házán és a dobos egy negyed óra múlva már hirdette a községben, hogy van itt egy aradi ur, aki a napszamon felül borralalól még dohánnyt is ad. A dobszóra megjelent asszonyok szeme feleszillogott, mert hát valamennyi másképp látja az életet, ha az urának szájában vigan füstöl a pipa vagy a szivar. Egy-kettőre elszéledtek és nem telt bele egy félóra, kezdtek szállingózni a gyoroki atyafiak és nagy tisztelettel jelentették, hogy hátha igaz, hogy dohány, meg szivar is jár a napszamosnak, hát ők szívesen munkába állanak.

Az aradi ur szavainak nagyobb súlyt adandó felmutatta természetben a drága kincset, sőt foglalólul egy-egy *Cigarillos* szivarkát nyomott mindeniknek a markába és a bor délután 3 órára be volt vagonirozva.

TORVENYKEZÉS.

§ Szorbnak is szabad lenni. Ljuba Pongrác szerb nemzetiségi ügyvédet az ügyészség felbégértéssel vádolta, az elsőbírósgok azonban felmentették. A bűnügy iratait hivatalból áttették az ügyvédi kamarához, ahol a kamarai ügyész vádat emelt Ljuba Pongrác ellen, mivel egy zágrábi újságban irodája megnyitását közzétette.

— Most szabad és független vagyok, erős akarattal védelemre készen. Gondoskodni fogok minden szerbről, mint saját testvéremről.

A másik vád az ügyvéd ellen az volt, hogy esküvé alkalmával a mátkapártihoz intézett beszédében figyelmeztette a menyaszonyt, hogy ámbár román emberhez megy feleségül, sohase felejtse el, hogy szerb anyatejet szivott és gondoskodjék arról, hogy gyermekei is jó szerbek legyenek. Az ügyvédi kamara fegyelmi bírósága szintén felmentette Ljuba Pongrácot. A Kuria ügyvédi tanácsa most foglalkozott az ügygyel és helybenbagyta a fegyelmi bíróság felmentő ítéletét. A megokolás azt mondja, hogy a nemzetiséghez való ragaszkodás, államellenes izgatás nélkül, a magyar állam törvényeivel és a magyar ügyvéd esküjével nem ellenkezik.

Aradi írók és művészek zsurja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi írók és művészek szabadársulása ma délután egy rendkívül sikeres és minden izelő irodalmi délutánt rendezett. Egy kis izelő volt ez abból az eszményi törekvésből, hogy mire képesek arraivaló emberek, ha jóakarattal egy nemes cél sugallatától hevitve összefognak. Aradon minden van: fogékony lelkek élnek itt, szépért rajongó emberek tudnak lelkesedni, szeretik az írást, olvassák a könyveket, megbecsülik az írókat — és még sincsen irodalmi élet. Nincs, mert hosszú idő óta elszoktak az aradi kultúra éhes emberek a szép kultúrának attól az élvezetétől, mely a teremtő egyéniség kisugárzásában rejlik. Az író egyéniségének hatalma van, vonzó ereje, mint a mágnesnek, mely a lelkeket felvillanyozza és a szép élvezésére erősen fogékonytá teszi.

Nagyon szerencsés ötlete volt a szabad társulásnak, hogy Szép Ernőt, ezt a szép lelkű és ragyogó toliu egyéniséget ennek a célnak a szolgálatába állította. Az ő írásai ma már az új magyar irodalomnak alig értékelhető kincsei s még azok is, akik a régi magyar költészet nagymányain csüggenek szeretettel: megbecsülő kitüntetésben részesítik őt. Mert Szép Ernő költészete a hagyományok tiszteletének őrzője, de egyszersmint az új idők szellemének a hirdetője is. Azért talán sajnáljuk is egy kissé, hogy a mai irodalmi délutánon nem a költőt láttuk viszont, hanem a jókedvű és pajzán toliu írókat, akik egy kis egyfeivonásos

vígjátékával jókedvre derítette a színházba érte seregülő publikumot. E kis darabban nemcsak az írásművészet mesterének, hanem pompás megfigyelőnek is mutatkozott, aki egyszerű és naiv lelkek zavaros játékában kedves harmóniát tud teremteni. A jóízű apróság olvasása alatt a közönség nem fogyott ki a kacagásból s ez a siker az írókat igazolja, ki lírájának melancholikus hangulataiból a vidámság piros virágos kertjébe menekült. Költészetének kincses bányájából azonban annál bővebben merítették szereplő művészeink.

A műsor, amelyet az Írók és Művészek szabad társulásának vezetősége összeállított, rendkívül nívós volt. Minden egyes programszám fölött, mint valami enyhe párfóm lebegett minden irodalmi mű első feltétele: az izlés. Ez jellemezte egyébként az egész előadást. A műsort a 33. gyalogezred zenekara nyitotta meg, melyet Zellner Sándor karnagy vezényelt kitűnő precizitással. A népszerű és kiváló talentumu karnagy egyik saját szerzésű nyitányt játszott a szóró orchester zajos tetszésnyilvánítást keltve. A konferencier tiszte ilj. Vas Gusztafvnak jutott, ki bevezető szavaival a közönséget üdvözölte. Aztán egymásután következtek az aradi írók és zeneszerzők munkái az aradi színház művésztárgyjainak interpretálásában. Várhai Jenő Zombory Andornak, az Aradi Közlöny munkatársának egyik hangulatos költeményét a „Művész hazája” címűt szavalta el igazán szépen, utána Harsány Margit mondotta el Szép Ernő: Imádság című páratlan szépségű

versét, a költeményhez illő előadásban. Rövid szünet után, Mooshammer Román hárfaművészek tehetséges tanítványa Takács Imre játszotta el hárfán: Sebüecker Odön: Es moll szonátáját, Durand Alfred: Schanson-jút, majd a közönség tapsaira Poenitz Frigyesnek egy csodálatos szeps hangulatát: A zenélő órát. Győző Alfréd, Ernő Tamásnak: A bolond románca és Szép Ernőnek: Sebesültek a színházban című dalaival mutatta meg, hogy a komikus, ha művész, könyvekre is tudja fakasztani a publikumot. Járai Böske izléssel énekelte Zombory Andornak meghatározó románca a Rózsaszínű tábort levelezőlapról melyhez Zerkovitz Rudolf szerzett bájos muzsikát. Róna Dezső zengő organuma szárnyalva hirdette az „Alarcos bál” című opera egyik áriájának: a Renátó dalának szépségeit. Ezután következett Szép Ernő felolvasása, melyről fentebb megemlékeztünk, s utána Horváth Mici általános tetszést aratott éneke. Az aradi színház kedves primadonnája két dalt énekelt. Az egyiknek címe: Ki mondja meg? Írója Farkas Ferenc, zenéjét szerezte Köpf Kálmán. Ugy a szöveg, mint a hozzája pompásan simuló zene minden szónál szebben dicseri a két szerzőt. A másik dal címe: Képek a falon. A szöveg írója Zombory Andor, a zeneszerzője: Zerkovitz Rudolf, kinek zenei invenciója e kis dalban szines sugárban buzog, mint egy dus írást üde kristálytisztá vize. A műsor Polgár László két szép költeményét: Bjjel a táborban, s Uzenet zárta le, melyeket Kiss Miklós olvasott fel hatásosan.

Közgazdasági regény a világháboruból.

— Egy kibérelt bank története. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

(A Gabonabank tőkét emel.)

Van Pesten egy kis bank, a Gabonakereskedelmi részvénytársaság, amelyet „Gabonabank” néven ismernek beavatott körök. Csak néhány éve hívják így, azelőtt „Gabonabank, molnárok és gazdák részvénytársasága” volt neve s akkortájt az volt a célja, hogy a gabonakereskedelemben molnároknak és gazdáknak bankári szolgáltatásokat teljesítsen.

A bankot egy Pór Rezső nevű gabonabizományos alapította: — a nevére méltóztatnak talán emlékezni, a gráci helytartóság följelentésére néhány hónappal ezelőtt nálunk letartóztatták, de később szabadlábra helyezték, mert az ügyre illetékes ausztriai büntetőbíró kiadni kérte Pórt, már pedig magyar állampolgárt osztrák hatóságnak ilyen megkeresésére kiadni nem lehet.

Rosszul ment ez a kis bank nagyon, 1913-ban leszállította az alaptőkéjét a felére, aztán magába olvasztott egy másik törpebankot, a Bizományi r.-t.-ot és ekkor meg fölemelte ezt a fél alaptőkét a duplájára. Így lett 1914-ben 450.000 korona alaptőkéje; nem nagy összeg, de gabonafüzleteket lehetett volna kötni, e hó 5-én rendkívüli közgyűlést tartottak, amelyen a részvényesek — köztük szegény néhai Szapáry Pali gróf is — elhatározták, hogy a 450.000 korona alaptőkét fölemelik 600.000 koronára.

1914. november 9-én rendes közgyűlést tartottak, de ezen az igazgatóság bejelentette, hogy az alaptőkeemelés nem tudták keresztülvinni, mert nem volt, aki részvényt jegyezzen, sőt a mérleg 76898 korona 37 fillér veszteséggel zárult s fölmerült az a kérdés, nem kellene-e az alaptőkét megint egy kicsit lebélyegezni. Hát egyelőre nem bélyegezték le az alaptőkét, hanem azt mondták, hogy háboru van, tehát háborus üzletek után kell nézni, addig is maradjon meg a régi alaptőke.

(Kibérik a Gabonabankot.)

Az alaptőke tehát 450.000 korona maradt, de a Gabonabanknak — Pór Rezső és társai személyében — különös patrónusa akadt. 1915. június 20-án — egy évvel a háboru kitörése után — megint rendkívüli közgyűlést tartottak a Gabonabanknál s ezen részt vettek a következők:

Mustay Gyula országgy. képviselő	150 részvény
Pór Rezső vez.-igazgató	1180 „
Seibentz György	100 „
Marton Ernő (hivatalnok a banknak)	120 „
Salamon Mihály (hivatalnok a banknak)	100 „
Dr. Fenyő Kornél (ügyvédje a banknak)	100 „
Sebastiani Vilmos földbíró	100 „

E névsor érdekessége az, hogy Mustay Gyula országgy. képviselő még szépen megírt levele Sebastiani Vilmostal, aki később olyan keletlenül kompromittálta képviselő-igazgatói társát egy marhaszállítási ügyben.

Kezdődött ez a közgyűlés azzal, hogy tudomásul vették Szapáry Pál gróf lemondását az igazgatósági tagságról. Ami pedig ezután következett, arról szóljon az ülés jegyzőkönyve szószerint a következőképen:

„Elnök bejelenté, hogy Pór Rezső, a társaság ügyvezető igazgatója nagy összeköttetései révén többrendbeli igen szép nyereségre kiadással bíró üzletet akvirált, amelyek részben már lebonyolítottak, részben pedig a lebonyolítás stádiumában vannak. Ezen a részvénytársaság előzetes tudomása és hozzájárulása folytán Pór Rezső ügyvezető-igazgató és érdektársai által akvirált üzletek elérhető nyereségének egy részét Pór Rezső és társai a társa-

ságnak ajánlották fel (!), kötelezván magukat arra is, hogy a részvénytársaság összes üzleti költségeit (tisztviselők fizetéseit is) és kiadásait 1915. január 1-től visszamenőleg 1916. január 1-ig sajátjukból fogják viselni.

A most említett üzletek lebonyolítására Pór Rezső, Sebastiani Vilmos és Marton Ernő között egyrészt és a részvénytársaság igazgatósága között, másrészt egy alkalmi egyesülés jött létre, azon feltételek és módzatok mellett, amelyek az 1915. június 18-ik napján felvett jegyzőkönyvben és illetve ezen jegyzőkönyvhöz csatolt megállapodásokban fel van tüntetve. Elnök ezen megállapodás tartalmát pontonként ismerteti és kéri a közgyűlést, hogy ezen megállapodáshoz utólag adja meg a hozzájárulást.

A közgyűlés ezen elnöki jelentést tudomásul veszi. Ennek folytán hozzájárul mindazon megállapodásokhoz, melyek a társaság között egyrészt és Pór Rezső, Sebastiani Vilmos és Marton Ernő között, másrészt 1915. évi január 1-én létrejöttek. Tudomásul veszi és hozzájárulását adja ahhoz, hogy a most említett alkalmi egyesülés a társaság helyiségeit, irodai felszereléseit és egész személyzetét igénybe vehesse, aminek ellenében az alkalmi egyesülés mindaddig, amíg ez fel nem bontatik, mindenestre azonban 1916. január 1-ig köteles lesz a társaság összes regie kiadásait és pedig 1915. január 1-től kezdődőleg sajátjából fedezni. Tudomásul veszi a közgyűlés, hogy a Gabonakereskedelmi r. t.-ot ezen üzletek után nyereség-részesedés címén a tiszta jövedelem 40%-a fogja megilletni.

A jegyzőkönyvet — a harmónia itt még zavartalan lehetett — Mustay Gyula és Sebastiani Vilmos hitelesítették.

Ha ezt a jegyzőkönyvet jól szemügyre vesszük, rögtön észrevehetjük, hogy itt Pórék a Gabonabank neve alatt mindenféle közelebről megnevezett háborus üzleteket kötöttek, de úgy találták, hogy a többi részvényesnek és a társaságnak elég, ha 40 százalékot kap az így elért haszonból, 60 százalékot meg akartak tartani maguknak. Kibérelték a bankot, fizették az összes regieket, viszont a bank a cégért 40 százalékot kapott volna a haszonból.

Az 1915. júliusi jegyzőkönyvet októberben szerencsésen be is terjesztették a kereskedelmi törvényszéknek, amely 1915. október 23-án kelt C. 2951/1915/2. számú határozatával hivatalból megsemmisítette a közgyűlés határozatát s ki-mondotta, hogy ha Pór igazgató jó üzleteket csinál, annak teljes haszna a részvénytársaságé, azért nem kell neki mindjárt bérbeadni az egész bankot.

(A zsrüzlet.)

Az ember azt hihetné, hogy a dolog ezzel el van intézve, a bank-kibérelés vizbe esett s most már a Gabonabank maga fogja hasznát látni a vezérigazgató „nagy összeköttetésekkel” szerzett üzleteinek. Szó sincs róla. Tessék elolvasni az 1916. április 25-én kelt igazgatósági jelentést, amely itt következik, kiderül majd, hogy Pórék füttyültek a törvényszék megsemmisítő végzésére s bizony csak 40 százalékot adtak a haszonból a vállalatnak, 60 százalékot pedig „a régi alapon” megtartottak maguknak. A jegyzőkönyv — amely C.g. 2951/4. szám alatt fekszik a törvényszéknél — így hangzik:

„Hosszas utánjárás után sikerült — már a háboru első hónapjaiban — a gráci helytartósággal nagyobb üzleti tranzakciót létesíteni, mely tranzakcióból kifolyólag a helytartóság részére a háboru egész tartama alatt minden néven nevezendő életmi cikkeket szállítottunk és szállítunk. Ezen üzleteket a régi alapon létesítettük és pedig olyképpen, hogy a tiszta nyereség 40%-a a társaságunkat illeti meg.

Ezen most említett üzletek után a haszon 98.946'04 korona társaságunkat illeti meg. A megkötött újabb megállapodás szerint folyó évi január 1-től kezdődőleg társaságunk részese-dése 50%-ban alapított meg.

A Pesti Viktoria Gőzmalommal egyetemben a bolgár hadügyminisztériummal zsriszállítási szerződést kötöttünk, melyből kifolyólag engedélyt kaptunk ezen zsriszállításhoz eredményezett husnak a kivételére.

Ezen most vázolt üzlet után a remélhető nyereség címén 100.000 koronát vettünk fel mérlegünkbe, miután a Pesti Viktória Malom üzletmegváltás címén társaságunknak 100.000 koronát ajánlott fel s így ezen tételeinek 100.000 koronával való értékelése és mérlegünkbe való állítása teljesen indokolt.

(Egy kis összefoglalás.)

Az eddigiekből — mert az eset még bonyolult — jó lesz talán összefoglalni a következőket:

1. A Gabonabank a háboru előtt veszteséggel dolgozott.

2. 1915. évi alaptőkeemelését 450 ezerről 600 ezerre nem tudta keresztülvinni.

3. A háboru első esztendejében bérbe adta nevét, személyzetét, helyiségét saját ügyvezető-igazgatója által alakított „alkalmi egyesülésnek” — élelmiszerszállítási üzletek céljaira 40% haszonrész ellenében és beírta azzal akkor is, a mikor a törvényszék ezt a határozatot megsemmisítette, sőt 50%-os alapon új megállapodást is kötött.

4. Zsriszállítási üzletet kötött egy gőzmalommal együtt akkor, amikor a zsrizsáró nálunk már az eget verte.

(Újra alaptőkét emelnek.)

Miután ilyen kitűnően ment az üzlet, reszelték, hogy az alaptőke olyan kicsi és az idén március 31-én kikerekítették egy millió koronára. Be is jelentették ezt a kereskedelmi törvényszéknek, de az nem vette az újabb alaptőkeemelés tudomásul, mert a Gabonabank urai elfelejtették, hogy legutóbb, a mikor 450.000 koronáról 600.000-re emelték fel az alaptőkét, akkor ez csak határozat és óhaj volt, de a befizetés elmaradt. A törvényszék tehát azt kívánta, hogy tessék előbb 450 ezerről 600 ezerre betízetni az alaptőkét, akkor aztán föl lehet emelni 1 millióra is.

Az 1916-os Kompassban azért már olvasható, hogy a — Gabonakereskedelmi r.-t. alaptőkéje 1 millió korona...

(Kürthy báró figyelmébe!)

Abból, amit eddig elmondtunk, világosan kiderül, hogy egy bank, amely a gabonakereskedők finanszírozására alakult, a háboru egész tartama alatt élelmiszerekkel kereskedett s bár erre semmiféle iparrendelvénye fel nem jogosította, sőt törvényszéki határozat el is tiltotta, eégét még albertbe is adta egy konzorciumnak. Ez a bérbeadás igen ügyesen palástolta el ennek a háborus üzletnek nyereségét, mert hiszen a konzorciumot magát — mert nincs kötelezve nyilvános számadásra — senkise ellenőrizheti s azt adja haszonrész fejében, amit akar.

Kiderült továbbá, hogy egy pesti nagy gőzmalom, amelynek zsrkereskedésre biztosan nincs jogosítványa, zsrrel kereskedik s emellett olyan nagy hasznokat ért el, hogy még az üzlet lebonyolítása előtt százezer koronát tudott fölajánlani érdektársainak.

Kürthy báró, a Közélelmezési Hivatal elnöke, aki most dolgozik az illetéktelen kereskedelem kiirtásán, bizonyára módot fog találni arra, hogy a bank és a gőzmalom üzleteit kissé közelebről megnézze. Es éppen akkor, amikor a Gabonabankban utólag szankciót akarnak adni furcsa üzleteknek s egy legutolsó közgyűlési határozattal cégüket „Aru és Értéktorgalmi részvénytársaságra” akarják megváltoztatni.

Jegyezzük hadikölcsönt, mert ezzel hazafias kötelességet teljesítünk és fölös pénzünket jó kamatozással, feltétlen biztonsággal elhelyezhetjük.

„Fiatal leányokat hurcoltak el a németek“.

— Stein hadügyminiszter válasza a francia szenátus vádjaira: —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlinből jelentik: Stein hadügyminiszter fogadta Lao Nacion buenos-ayresi lapnak a háboru óta Berlinben élő munkatársát. A beszélgetésről a Wolff-ügynökség a következőket jelentik:

— Excellenciád előtt ismeretes, hogy a francia szenátusban a legerősebb szemrehányással illették a német legfőbb hadvezetőséget ama intézkedései miatt, amelyeket a front visszavétele alkalmával tett. Ezek a vádak a semleges országokban is nagy visszhangra találtak és a sajtóban megbotránkozást keltettek. Olyan hangok is hallatszanak, hogy ezek az intézkedések a hágai konvenció súlyos megsértését jelentik.

— El voltunk rá készülve, hogy ellenségeink a katonailag szükséges intézkedéseket propaganda célokra fogják kihasználni. Sajnálatos lenne, ha semleges körökben a tények elferdítése következtében és a helyzet nem ismerése miatt hamis felfogás fészkelné be magát. Ha a francia szenátusban a hágai konvenció szakaszainak megsértéséről beszélnek, akkor ezzel szemben ki kell jelentenem, hogy ez szándékos ferdtetés és a nyilvánosság tudatos félrevezetése. A német legfőbb hadvezetőség tisztában volt nagy kötelességeivel, amelyeket nemcsak a hágai rendelkezések, hanem általában az emberiség diktált. Százzámra talál ön olyan intézményeket, amelyek mind azt bizonyítják, hogy Németország az elfoglalt területek lakossága részére rendezett be s amelyek messze felülmúlják a hágai egyezmény által előírt kötelességeket. A mi gondoskodásunk következtében például a megszállott területek lakosság még mindig jó élelmezési viszonyok között él. Nem hiszem, hogy az angolok és franciák az esetben, ha a mi helyünkön lennének, ilyen szempontokra tekintettel volnának. Emlékezzünk csak a bur háborúra? Ellenségeink emlékező tehetsége rövid és érzékenysége velünk szemben igen nagy. Ebben az esetben szándékos ferdtetésről van szó. A kiürített terület megszállt terület volt a visszavonulás napjáig és az emberiség, valamint a hágai egyezmény következményei szerint kezeltük. A visszavonulás napjától azonban már nem volt több megszállt terület, hanem hadművelleti terület, sőt annál is több, haretérré vált és kizárólag

katonai szempontok

voltak mérvadóak.

— Azonban azt mondják, excellenciám uram, hogy a német hadvezetőség olyan intézkedéseket tett, amelyek messze felülmúlják a megengedhető és katonailag szükséges mértéket.

— Kérem önt, mondjon nekem csak egy ilyen intézkedést is.

— Azt megértük a semleges külföldön nagyon jól, hogy önök elpusztítottak utakat és hidakat, megsemmisítették a vasutakat, hogy lehetőleg feltartsák a franciák és angolok előnyomulását, de azt nem akarják megérteni, hogy önök falvakat és helységeket pusztítottak el, erdőket irtottak ki, kutakat tettek tönkre, sőt még sétányokat is irtottak.

— Ezt nem értik, mert nem értik azt sem, hogy mi a modern hadvezetés és mit tesz az ilyen hadvezetés szükségessé. A francia és angol hadvezérek, ha őszinték akarnánk lenni, egész másképp nyilatkoznának, mint az újságírók és a szenátorok. Mikor visszavonultunk a Somme hajlásból az átlóra, nemcsak arról volt szó, hogy az ellenség előnyomulását lehetőleg

megnehezítsük, hanem arról is, hogy a várható üldözési harcokra előkészített csatateret és a későbbi előtéri harcokra kedvező várglaci teremtünk. A belgák ugyanezt tették Antwerpen előtt és azt mindenki megértette. Az előtti az ilyen előtér 8—10 kilométer mélységű volt, de a harci eszközök, s különösen a nehéz tüzérség időközben annyira fokozódtak, hogy a mi vár-előtéri terünknek 20 kilométer mélységűnek kellett lennie. Nem engedhettük meg, hogy akár csak egy ház, vagy egy pince is menedékkül szolgáljanak az előnyomuló ellenségnek, vagy hogy az erdőt rejtve használhassák fel. Nem hagyhattunk anyagot, hogy abból árkokat, állásokat, takarásokat és lőszerraktárakat építsen. Fel kellett robbantanunk a kutakat, hogy az ellenség vizellátását megnehezítsük. Semmit sem hanyagolhattunk el, amiről azt hittük, hogy alkalmas lesz a mi előterünket várszerűvé alakítani.

— Különösen súlyos panaszok hangzottak el

Ouol-le-Ohatan elpusztítása

miatt.

— Ez a ferdtetés legkézzelfoghatóbb esete. Egy várromról van szó, amelyet a franciák évek óta kőbányának használtak és nem törődtek vele, még egy gall kakas sem kukorikolt miatta. Ennek a romnak a tornya 60 méter magas és 30 kilométernyi szélességben uralta a teret. Tökéletes tüzérségi megfigyelő hely volt és a repülők is nagyszerűen tudtak onnan tájékozódni. A rom pincéi olyan tágasak és erősek, hogy egész zászlóaljakat és lőszerraktárakat védtelen lehetett volna elhelyezni bennük. És azt akarják önök, hogy ezt a romot ne robbantottuk volna fel?

Kegyelmes uram, különösen amiatt panaszokodnak, hogy gyümölcsfákat pusztítottak el.

— Ezt is jogtalanul teszik. Mi nem azt tettük, amit az angolok, mi nem akartuk a lakosság élelmezését ezzel megnehezíteni, mert igazán nem törődünk volna azzal a pár almával és cseresznyével. Mikor a gyümölcsfák zöldelnek és virágoznak, nagyszerű menedéket nyújtanak a repülőknek. Egy kis gyümölcsös kertben elbújhat egy üteg és egy nagycsomó repülőgéppülőző ágyu. Ezért minden lát, még gyümölcsfát és bokrot, de egyáltalában mindent, ami zöldelhet és a mi később az ellenséget eltakarhatná, elpusztítottuk. A várglaciának meztelennek, kopasznak kellett lennie, hogy repülőink megfigyelhessék, hogy egy mozdulat se kerülhesse el a figyelmüket és hogy területnek minden változását észrevehessék. Bevalljuk, hogy egyetlen egy katonánk életének a megkíméléseért is elpusztítottuk az összes gyümölcsfákat, de nálunk egy egész hadsereg életéről volt szó.

— Talán szabad kegyelmes uramat a legérzékenyebb sérelemre figyelmeztetni. Arra tudniillik, hogy rosszul bánt a legfelsőbb hadvezetőség a bennlakókkal.

— Tudom, hogy az egész semleges sajtó visszhangzik azoktól a panaszoktól, amelyeket Párisban és Londonban hangoztattak ellenünk.

Mindent megtettünk, amit tehettünk.

Ot napi élelmet hagytunk hátra, gondoskodtunk betegápolókról, anyákat és 15 éven aluli gyermekeket hátrahagytunk. Nem választottuk szét a családokat és ha másképp nem ment, akkor az egész családot magunkkal vittük és rábíztuk, hogy tartózkodási helyét megválassza. A legnagyobb kíméllettel jártunk el.

Teherautók voltak elkészítve, beteg családtagokat automobilon vittünk az állomásra és kórházvonaton szállítottunk tovább. Minden szállítmányt egészségügyi tiszték és altiszték kísérték.

— Amiatt is sok a panasz, hogy fiatal lányokat szállítottak el azonkívül, hogy értéktárgyakat és értékpapírokat vittek magukkal a németek.

— Ezek az intézkedések is jogosak. Ma nemcsak a hadseregek vannak egymással harcban, hanem a népek is. Nem hagyhattuk ellenségeink kezében a mezőgazdasági és lőszergyári munkaerőt. Ez az intézkedés kemény lehetett, de hogy vállalhattunk volna azért felelősséget, hogy a mi embereinket olyan gránátok tépjék szét, amelyeket azok a munkaerők állítottak elő, amelyeket mi hátrahagytunk.

Mi nemcsak fiatal leányokat, hanem az egész munkaképes lakosságot elvittük. Ugyanebből az okból mindenféle fémet, cinkt, cinket, vasat, rezet magunkkal vittünk, mert az ellenséges hadiipar felhasználhatta volna. Különben a megszállt volt helyiségek polgármestereinek bizonyítványai vannak kezeink közt, akik legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak a német csapatok magatartásáról, a melyet majdnem 2 és fél éves ottartózkodásuk alatt tanúsítottak. Valószínűleg a kiküldött „borzalom bizottság” és szenációra éhes újságírók be-folyása alatt egyik-másik megváltoztatta előbbi véleményét. Ami az értéktárgyak és értékpapírok elszállítását illeti, ez a bennlakók érdekében történt. Olyan városokban, mint például Perronéban, amelyet az angolok és a franciák irgalmatlanul összelöttek, mindenféle értéket biztonságba helyeztünk és hatósági őrizetbe vettünk. Hogy röviden szóljak, a szükséges katonai intézkedéseket a lakosság lehető kímélésével hajtottunk végre. Szükségtelenek lettek volna ezek, ha az entente nem utasította volna vissza olyan fennhéjázással a mi békeajánlatunkat. Egész más eset az, amit a franciák követtek el velünk szemben, hogy nálunk levő francia hadi foglyokat becsempészett utasításokkal állataink elpusztítására, gyujtogatásra, rombolásra, a termés elpusztítására biztatják a leggazabb módon. Csak az izgatás és hazugság által megköttyösödött agyvelő találhat ki ilyen embertelenséget, amelynek semmi köze sincs a katonai rendszabályokhoz. Ugyanígy eselekedtek az oroszok Keletporosországban is. Tisztára pusztítás vágyból. Miért nem lázadt fel emiatt a művelt világ?

— Vajjon elérték-e a németek eme rendszabályokkal kitűzött katonai céljukat.

— Erre a kérdésre feltétlenül igennel válaszolhatok.

Az ellenség nem tudta tervét végrehajtani,

és időtrabló új előkészületeket kellett tennie. Egész új helyzetbe került, amelyekhez nem illettek a már megtett előkészületek. Időre volt szüksége, hogy új elhatározásokra jusson. Ezt mi a hadműveleteink végrehajtásánál nagyon jól kihasználtuk és ellenségünknek olyan támadási irányt kellett vennie, amely előbb eszébe sem jutott.

Minden egyes jegyzés gyorsítja a békét.

A VI. HADIKOLCSÓN eredményének nem szabad a korábbiak sikere mögött maradnia.

Millió örökségtől elesett aradi szegény.

— Aki nem tudott arról, hogy nábob. — A kincstár örökölt az aradi szegényház lakója helyett. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagy port felvert, szenzációs esetenk szerezény és szomorú epilógusa ez a ripvrt, amelynek adatait ma délután szereztük meg az aradi szegényekházában. — Pár hónap előtt az egész magyar sajtót bejárta az a hír, hogy Sopronban hozzátartozók nélkül meghalt egy dúsgazdag parasztember, akinek közel millió hagyatéka így a kincstárra szállott. Simonyák Kálmánnak hívták az illetőt amíg élt, amíg életének valószínűleg nem épen rizsás füzérét lemorzsolta. Gyűjtött és kuporgatott a hosszú élet alatt, talán a földéhség hajította, a szerzés paraszti vágya, talán nem tudta boldognak magát, amíg a soproni gesztenyeerdők vidékén, ameddig öreg szeme csak ellátott, azt nem mondhatta: ez a darab föld pedig az enyém. Hát az övé is volt, amíg élt. Amikor pedig a kéréletlen halál örök álmra szoritotta le sivar szemeit, élete munkájának gyümölcse, a két kerges tenyerébe szoritott föld a fiskusra szállott. Jelentkeztek ugyan egyesek azt állítva, hogy őket illeti a parasztnábob hagyatéka, de hiába bizonyították vér szerint való jussukat, hiába pörösködtek, a nagy perből a legfelsőbb bíróságon is a már birtokon belül levő kincstár került ki győztesen.

A mi városunk, Arad a legszélső nyugati határt őríz Soprontól, földrajzi fogalmak szerint meglehetősen messzire esik. Am a Simonyiak — örökség gazdátlanágának, a nagy pör eldőltenek híre mégis hamarosan elérkezett ide is. A párját ritkítóan érdekes eset természetesen legelső sorban szegény ninesetleneknek izgatta fantáziáját, akik számára már a vagyonnak mennyisége is elképzelhetetlen, föl nem mérhető valamit jelent, azok beszélgettek róla legtöbbet, legendába szöttek az öreg parasztnábob alakját és fantáziájuk azzal játszadozott: mit is csinálnának ők ennyi temérdek pénzzel. Ez volt a beszéd tárgya az egyik kisebb aradi kávéházban is, ahová proletárok járnak a 28 krajcáros ebédutáni feketére, azonban az a proletár-réteg is képviselve van közöttük, amely kétségtelenül az elérhető magasabb intelligenciát reprezentálja, amelynek már megadattak a vagyon és az elképzelések arról: hogyan lehetne életüket kapitalissal dússá, harmonikussá és kulturássá tenni. Nyomdászokból, — sápadt újságíróknak bus, éjszakai robotos társaiból, — kerül ki az illető kávéház törzsvendégeinek többsége.

Ezek egyike Sopronból származik és ismerte Simonyákat. Nem csoda tehát, ha a legendás örökség elintézéséről szóló hír az ő képzeletét izgatta legjobban. Addig gondolkozott, addig próbálta visszaidézni emlékezetébe soproni gyermekségének kétségtelenül boldogabb napjait és velük a parasztnábob alakját, valamint családi körülményeit, amíg kisütötte: nem lehet az, hogy az öreg Simonyák hozzátartozók nélkül halt volna el, hiszen Sopronban volt neki egy fiatalabb testvéröccse, korhely lakatossegéd, aki az ő tudomása szerint később éppen Aradra vándorolt el. Amikor a betűszedő erre pontos bizonyossággal visszaemlékezett, rohant az Aradi Közlöny tudósítójához — akivel egyébként hivatalosan amugy is minden éjszaka érintkezik — és közölte vele mire jött rá. Munkatársunkra várt tehát a földadat megállapítani, mi lett az ifjabb Simonyákból, akik vándorutak forgószele sok-sok esztendővel ezelőtt állítólag Aradra sodort volna. Elsőben is fölkerestük az összes aradi nagyobb gyárakat: dolgozott e ott valaha egy

Simonyák György nevű, soproni születésű lakatossegéd?

Hamarosan nyomra találtunk: épen a legnagyobb aradi gyártól ugyanis, amelyet legelső sorban kerestünk föl, azt a választ nyertük, hogy Simonyák György igenis nagyon hosszú időn, majdnem két évtizeden át ott dolgozott, azután kiöregedett, munkára végképen alkalmatlanná vált, úgy hogy el kellett bocsátaniok. Tudomásuk szerint azóta az aradi szegényekházában van.

Mindezeknek hallatában, elképzelhető módon megörültünk. De hát hogy is ne. — Istenem gondoltuk — micsoda téma és micsoda újságírói föladat! Egy ember vár ránk a város végén, szomorú helyen, az Aranykéz-utcai szegényekházában, aki most még nyomorúságos, szánnivaló pária, de csak egy szót szólunk neki, egy rövid hírt kell neki hírül adnunk és boldog Krózus lesz a kiöregedett proletárból azonnal! Azután pedig megírni mindezeket! . . .

Dalolt az élet, kacagott a tavasz. Az Ilona-utca sarkán szomorú, szürke, hosszú köház köszöntött. Az aradi szegények háza. A gondnok fogadott, kedvesnek és rendesnek látszó öreg ember, meg a felügyelő, hasonló, semmi rossz a szemükből nem látszott, az öreg ápolakkal nem beszéltek durván. Maga a helyiség, az aradi szegényekháza, bizony olyan épület, olyan berendezéssel, amit sok jogosult megrovás érhetne. Simonyák György? — kérdezi a gondnok, — igen, emlékszem rá, de majdnem egy esztendeje meghalt...

— Minden örömről szertefoszlott e pillanatban. Ambár a riporttéma így még érdekesebb a szerencsétlen szegény emberről, akinek nem adatott megvárnia, hogy legalább csak egy napig milliomos lehessen . . . Aki ilyen páratlan szívességet tett a kincstárnak.

— Az öreg a pincében lakott — folytatja a gondnok. A pince, ez épen a legborzalmasabb része az aradi szegények házának. Soklépcsős alaguton kell beléje lemenni, átláthatatlan homály van, de már a harmadik lépcsőtől kezdve rémes szag kalauzol. Lennt pedig a lépcsőknek alján vasajtó nyílik, — van-e ily szomorú fegyház, hisz ehhez képest a szegedi csillagbörtön, a berlini Moabit, az new-yorki Sing-Sing szívvidámító helyek lehetnek, — és ezen keresztül belépünk a szegényház ápoltak „termébe.” Közös, nagy helyiség, a melyben sok-sok ágyforma valami van összezúfolva, szalmazsák, valami takaróféle, az egyikken betegen fekszik valaki, a másikon ülve öregember pipázik és kurta lábait lógatja lefelé.

— Itt ezen a helyen halt meg hatvan-nyolc éves korában Simonyák György, kiöregedett lakatossegéd, aki ifjúkorában korhely volt, szomorú vénségében pedig nem tudta bevárni, amíg a millió örökség utoléri. Ezek az emberek, akik itt körülvesznek, penésszapot árasztva, de illedelmet tudván, utolsó napjainak társai voltak, tudják, hogyan halt meg, el is mesélik bőbeszédűen, lassu, öreges szavakkal, de ez bizony egy csöppet sem érdekes. Azon hogy, aki tavaly elköltözött közülök, ha tovább él, dúsgazdag lehetett volna, a szegényházi ápoltak nincsenek meglepve. Egészen közömbösen veszik tudomásul. Mert ők azok, akik már semmin sem képesek csodálkozni. Emlékeznek rá, hogy Simonyák néha beszélt nekik valami mesés örökségről, de ők bizony

nem sokat törődtek vele, talán el sem hitték a szavait.

— Simonyák György volt valamennyi között a legnagyobb alkoholista . . . Ezt a document humaint vési föl utoljára emlékeztünkbe szomorú riportalanyunkról az aradi szegényház művelt magyar felügyelője.

Bors László.

Alezredes és hírlapíró pere.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A Lugoson megjelenő *Krassószörényi Hírlap* című újság 1914-ik évi szeptember hó 17-iki számában *Hozzák a sebesülteket* címmel egy közlemény jelent meg, amely miatt a lugosi ügyészség a honvédelmi miniszter felhatalmazása alapján vádat emelt a cikk írója, *Fürth Jenő* lugosi újságíró ellen, akit a vádirat szerint *Bistyán József* honvédelezredes, lugosi volt állomásparancsnok sérelmére elkövetett egyrendbeli rágalmazás és egyrendbeli becsületsértés, valamint a tartalékos honvédtisztakar sérelmére elkövetett egyrendbeli becsületsértés miatt kért vád alá helyezni.

Az ügyészség az említett közleményből a következő részt inkriminálta:

„A harmadik transzport kedden délután négy órakor érkezett Lugosra. Különvonaton hozták a hősokeket. A közönség már a délelőtti folyamán tudomást szerzett arról, hogy délután 400 sebesült érkezik Lugosra s így már kora délután ellepte a Bonnáz-utcaát. Az állomásra természetesen csakis a mentőket, sebesültvivőket és a Vörös Kereszt tagjait bocsátották be. A közönség, mely áldozatkészségével eddig is sokat tett a haza érdekében, megelégedett azzal, hogy a pályaudvartól a tartalékkórházig kettős sorfalat álljon és így üdvözölje a gyalogszerrel átvonuló könnyebb sebesülteket.”

„Amilyen példás volt a rend az utcákon, olyan rendetlenség uralkodott a pályaudvaron. Nem mintha a közönség bontotta volna meg a rendet. Sőt a közönség botrányozott meg leginkább a felett, hogy a katonai hatóság részéről csak úgy bujtak elő a kis és nagykaliberű parancsnokok, akik közül néhányan minden rendelkezési jogot maguknak vindikáltak és ennek következtében olyan zűrzavart idéztek elő, amelyhez hasonló Babel óta nem igen volt látható. Dékány dr. főorvos már előre megbeszélte Issekutz alispánnal és Neumann dr. kórházi igazgató főorvossal az elszállítás részleteit és ha egyes minden lében kanál tartalékos hadnagy urak nem ragadják magukhoz a marsallbotot, minden a legnagyobb rendben ment volna végbe. De ezt a szándékot ám keresztelte az, hogy egy alezredes is megjelent a színhelyen, aki ahelyett, hogy kioktatta volna a mitugrász urakat arra, hogy ne kontárkodjanak bele az orvosok dőlgaiba, ő maga állt még az élére a rendbontóknak és e perctől fogva az orvosok, feleslegessé váltak, mert voltak pojják, akik még afelett is rendelkeztek, hogy kell-e új kötést adni, vagy sem?”

„A polgári közönség, sőt a hatóságok képviselői körében is meglehetősen visszaélést szült ez a fejtelenség, amit még fokozott az, hogy az alezredes ur a megsebesült katonák szortírozását is magának tartotta fenn és ennek a feladatnak úgy felelt meg, hogy nem a sebesülés szerint, hanem az ezredeik szerint csoportosította őket és igazán nevetséges volt, hogy a szegény sebesülteket az erélyes parancsszóra nolens-volens sorakozniok kellett és kommandóra elhagyni a pályaudvart. Hogy ez milyen káros volt, ezt az alezredes ur és „tábori kara” is beláthatta, mert bizony este már nem mutatkoztak a „rendesi-

nálók" és a betegek kivaggonirozása és elszállítására a legpéldásabb rendben ment végbe. Hja, a betegekhez az orvosok mégis csak többet értenek! . . .

A lugosi törvényszék vádtauccsa azonban a cikkirónak a vádirat ellen beadott kifogások tárgyalása alkalmával vád alá helyezte ugyan Fürth Jenőt, de a rágalmazás vádját elejtve, a vádbeli cselekményt csak Bistyán József állomásparancsnok sérelmére elkövetett egyrendbeli becsületsértés és az esetenél jelen volt honvédtisztek sérelmére elkövetett egyrendbeli becsületsértés vétségében állapította meg.

Érdekesége az ügynek, hogy az ügyészség által inkriminált cikk közlését az ügyészségi cenzura megengedte.

A lugosi törvényszék ma foglalkozott a honvédelezredesnek a hírlapíró ellen indított becsületsértési perével. A törvényszék megállapította, hogy Fürth Jenő még mindig katona, mert ezredétől nincsen elbocsátva, noha a háboru folyamán három népfelkelési szemien katonai szolgálatra alkalmatlannak találtatott. Megállapította a törvényszék azt is, hogy mivel Fürth a háboru folyamán katonai szolgálatot teljesítet, és azért a fennálló rendelet értelmében kegyelemre kellene ajánlani esetleges elítélteése esetén. Az ügyész kívánja, hogy a tárgyalást erre való tekintet nélkül tartásák meg. A védő kijelentette, nincsen kifogása a tárgyalás megtartása ellen, mivel tanúkkal tudja igazolni, hogy az, amit Fürth Jenő a per alapját képező cikkben megirt, megfelel a való tényállásnak. A bíróság határozathozatára vonuit viseza és rövid tanácskozás után kihirdette, hogy az ügy tárgyalását a háboru utánra halasztja el. Az ügyész a határozat ellen felfolyamodással élt. Fürth Jenő és védője a határozatban megnyugodtak.

Elfojtott támadási kísérletek.

Berlin, május 15. (Hivatalos.) A nagyhíradiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Ypernél és Armentieres között tart az élénk tüzérségi tevékenység. Scarpenél és Monchynál rövid pergőtüzrel előkészített angol támadások a megsemmisítő tüzünkben nem tudtak kifejlődni. Bullecourtól keletre és délre elengéses előretöréseket véresen visszavertük.

A német trónörökös hadcsoportja:

Az Aisne és a Champagne arcvonal több helyén a tüzérségi harc ismét erősödött. A Chemin des Dames magaslati állásai ellen Corraytól keletre és Prosnestől északra időnként tekintélyes erjéjű fokozódott. A St. Berthe maifort a malmaisoni erődtől keletre több század lendületes nekiiramodással elfoglalta és az elengéses visszafoglalási kísérlettel szemben megállította. Szintugy megtartották a rajnai csapatok az ellenség 4-szer megismélt rohamával szemben azt az új vonalat, amelyet Sapignoeultól északra a 108-as magaslaton május 13-án nyertek a franciák visszaszorításával. Aillienai Craonnetól északra és a Corbeny Berry au Bac közti uttól nyugatra a franciák részleges előretörései eredménytelenek maradtak. A Maastól keletre ellengéses rohamcsapatoknak a Blance-falu ellen intézett támadásait visszavertük. Légi harcban 6 ellengéses repülőgépet zuhant le a német vonalak mögött egy másik kényszerleszállással volt kénytelen náltunk földet érni.

Keleti harctér:

Különös esemény nem volt.

Macedóniai harctér:

Monastertől északra és a Cserna hajlásban a tüzérségi harc ismét fokozódófélben van. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

IRODALOM ES MÜVESZET.

Színházi műsor:

Szerdán: G. Kertész Ella és Góth Sándor felléptével: *Művész est. Három szög. Örök tűz. Bűvös szék.*

Csütörtökön délután *Csárdás királyné.*

Este: Utolsó béreltszám: *Vengerkák.*

Pénteken: A karszemélyzet jutalomjátékául: *Modern kabaret. Edes öregem, Fall-operett.*

Szombaton: *Tökéletes asszony.*

Vasárnap délután: *Lengyel vér.*

Este: *Tiszavirág.*

* A színház hírel. A *Vengerkák*. Tekintettel az óriási sikerre és a közönség általános közkívánatára, holnap csütörtökön ismét színre kerül G. Kertész Ella és Góth Sándor utolsó felléptével. Egyben értesítjük a n. é. közönséget, hogy a csütörtöki *Vengerkák* előadása, tekintettel a 10 órai záróra szigorítására, kivételesen fél 7 kor kezdődik. *G. Kertész Ella és Góth Sándor* ma folytatják diadalmas fellépéseiket. A mai művészestén több apróság, u. m.: magánjelentek, Háromszög, Körömrészlelő egyfelvonásos darabok keretében, Marót Sándor aradi kedvelt hírlapíró hangulatképe, az Örök tűz-nek lesz a bemutató előadása, melynek előreláthatólag óriási sikere biztosítva van. Az Örök tűz főszereplői H. Harmath Józsa, K. Kápolnai Juliska, Kertész Dezső, Blidár Vali. *Csárdás királyné*. Aldozó csütörtökön délután 3 órakor ismét színre kerül ez a pompás operett, amely rohamosan halad az első jubileum felé. A szereplők ugyanazok, mint a bemutatón voltak. A *karszemélyzet jutalomjátéka*. Péteken lesz az a nagyszabású *Modern Kabaret*, amelyben a társulatnak csaknem minden tagja részt vesz. Ezen este kerül előadásra Fall Leó kitünő operettje, az *"Edes öregem"* . . .

LEGUJABB.

Ejjel 2 órakor érkezett telefonjelemlens.

Vita a kancellár beszédéről.

A kancellár után Evers képviselő indítványára a birodalmi gyűlés az interpellációkat tárgyalta.

Saan képviselő a centrum, a nemzeti szabadelvűek, a haladók és a német frakciók többsége nevében a következő kijelentést tette:

— Egységesek vagyunk abban a nézetben, hogy ezidőszert beható tárgyalások a hadicélokrol nem szolgálnak a haza javára. Mi is egyetértünk a birodalmi kancellárral és ma vissza kell utasítani, hogy a jelenlegi viszonyok között a hadicélok részleteit tudassuk az ellenséggel. Elég, ha a birodalmi kancellár kijelenti, hogy nem követ határtalan hódító terveket és nem gondol annexiók vagy kártalanítás nélküli békere. A nép bizalommal tekint esászárjára, ebben biztosak vagyunk. A mostani eseményekből azt a következtetést vonja le népünk, hogy a kancellár által ajánlott tárgozkodás kívánatos és ebben az órában is jelszavunk az egységesség lesz.

Ezután Ledebour, a független szociáldemokrata csoport tagja szólalt fel. Kijelenti, hogy a birodalmi kancellár egyáltalában nem számolt azzal a helyzettel, amelybe Németország és az egész világ jutott. Szerencsétlen taktikának tartja, hogy a kancellár sejteti, hogy kapható annexiókra is. A kancellár nyilatkozata veszedelmes, mert nem gondol az oroszországi helyzetre és ez alkalmas, hogy ellensúlyozza az orosz forradalom áldásos hatását. A mi célunk az, hogy a békekötésnél olyan jogi helyzetet érjünk el, amelyben minden német az egész világon ugyanazt a fejlődést érje el, mint minden más ember. Azt a meggyőződését fejezi ki, hogy Németországban végül is az fog történni, ami Oroszországban, mert a hatalom birtokosai ezen dolgoznak. **Németországot lehetőleg rövid idő alatt köztársasággá kell alakítani.** Kijelenti, hogy pártja azt fogja indítványozni, hogy az alkotmánybizottság tegye meg az előkészületeket arra nézve, hogy a német birodalmat német köztársasággá alakítsák át. A szociáldemokraták azok, akik Németország és az egész világ sorsát meg fogják szabni.

Ezután Dávid szociálista az előbbi szónokkal szemben azt hangsúlyozza, hogy nem áll az, hogy a kancellár annexió programot hirdetett volna. Ezután a kancellár fejtegetéseivel polemizál és kijelenti, hogy fontos az, hogy a birodalmi kancellár világosan kijelentette, hogy a német és az osztrák-magyar kormány között nincsen nézet ellentét.

Kaase konzervatív azt fejtegeti, hogy a kancellár válasza nem felel meg a nép várakozásának, de tisztázta azt, hogy a Scheideman-féle békét nem tekinti elvileg eszményinek. Némi megnyugtatóst az a kijelentés is fog kelteni, hogy egyet ért a hadicélok tekintetében a legfőbb hadvezetőséggel. Mi csak annak kijelentését kívánjuk, hogy a német nép tudja, hogy ki kell-e adni és hogy mennyit kell kiadni abból a földből, amit vérünkkel hódítottunk. **A békét örökös előzékenység és lemondás akadályozza.** Mi is olyan békét akarunk, amely a tartósságon fog alapulni. Félék azonban, hogy mégis egy Scheideman-féle béke előtt állunk és ezért elhárítjuk a felelősséget. A birodalmi kancellár ma nem hozott nagy világosságot és ezért mondom ki, hogy: **császár hallgass népedre.**

A vita befejeződött. Holnap tartja a Ház utolsó ülését.

HIREK.

Budapesti háziurak kívánságai.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestrol telefonálja tudósítónk: A budapesti háztulajdonosok nevében körlevelet küldöttek szét, amelyben Ullman Gyula és Benedek Rezső törvényhatósági bizottsági tagok arra kéri a főváros törvényhatósági tagjait, hogy pártolják azt az indítványt, amelyet 25 törvényhatósági bizottsági tag nevében terjesztenek a közgyűlés elé.

Az indítvány azt kívánja, hogy a közgyűlés sürgösen utasítsa a tanácsot, hogy írjon fel a kormányhoz olyan irányban, hogy a lakbérre vonatkozó 3787. számú miniszterelnöki rendelet első szakaszában megengedett legmagasabb összegben felül 1000 koronáig bezárólag 12 százalékkal, 1000 koronától, 3000 koronáig 15 százalékkal és 3000-nél felül pedig korlátlanul emelhessék a lakbéréket tekintet nélkül arra, hogy a lakás, vagy annak részei a bérlel foglalkozását is szolgálja. Kéri, hogy engedtessek meg a központi fűtésnek öt százalékkal való emelése, amely emelés a lakbér huszonöt százalékát meg nem haladhatja. A meleg víz szolgáltatásért két, de maximálisan öt százalék emelés engedtessek.

Ilyen formán a háztulajdonosok a lakbérleti moratoriumnak lassankint való lefaragását óhajtának. Nevezetesen azt kívánják a fentiekén kívül, hogy az 1500 koronán aluli lakberek bére akkor se essék a moratorium alá, ha az illető lakó hadbavonult, hanem ezeket a lakásokat államiag rekvirálják. Végül kéri az indítvány, hogy a kormány kártalanítsa a háztulajdonosokat azokért a károkért, amelyeket a hadbavonultak visszamaradt lakbéréi miatt szenvedtek, és kéri azt is, hogy a hadbavonultakat teljesen mentesítsék a hátra lévő bérek alól.

— **Bizalom a kormány iránt.** Szatmármegye törvényhatósága mai közgyűlésén egyhangu lelkesedéssel bizalmat szavazott és köszönetet mondott a kormánynak a háboruban kifejtett eredményes munkálkodásáért. A válasz öjog kiterjesztését a miniszterelnök által körvonalazott mértékben tartja a törvényhatóság helyesnek és szükségesnek. **Hajdúvármegye** törvényhatósági bizottsága szintén ma délelőtt tartotta Debrecenben közgyűlését, 150 bizottsági tag jelenlétében, hozzászólás nélkül, egyhangulag bizalmat szavaztak a kormánynak, ellogadva Hevesmegye ismert köriratát. **Krassó-Szörény vármegye** törvényhatósági bizottsága Lugoson Medve Zoltán főispán elnöklésével tartotta közgyűlését. A kormánynak bizalmat szavaztak, továbbá határozati javaslattal kimondották, hogy a vármegye területén július 15-től kezdve 300 német ifja ellátását fogják biztosítani. Hasonló célból megkeresést intéznek a többi törvényhatóságokhoz is.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Anglia rövidesen békeajánlatot tesz.

A Frankfurter Zeitung bécsi levelezője a birodalmi kancellár hétfői látogatásával kapcsolatban a következőket jelenti jólétesült helyről Bécsből: Azt a föltevést, hogy szabad és békés Oroszország igen olcsón kaphat békét, ellenben a harcias Oroszország, mely újból fegyveres apparátussal kísérletezne, stratégiaileg kedvezőtlen békére kényszerül, valamint azt, hogy a háború utolsó fázisában vagyunk: az összes illetékes helyeken osztják. Tengeraltjáróink nem remélt óriási sikere és akciórádiusának növekedése arra enged reményt, hogy Angliát, nem várva, míg a központi hatalmak természetét betakarják, föl fogja használni az időt, hogy békeajánlattal lépjen a központi hatalmakhoz. Ha ezt az entente hatalmai a kellő pillanatban elmulasztják, rájuk nézve katasztrófális lesz.

Berlin. A Berliner Post Elzász-Lotharingia felosztása dolgában szenzációs közléseket tesz. Ezek szerint illetékes helyen azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Elzász-Lotharingiát Poroszország és Bajorország között osztják szét. Elzászon kívül Bajorországhoz néhány lotharingiai kerületet is csatolnak.

Amsterdam. Itteni lapok jelentései szerint az entente arra kényszerítette az olasz hadvezetőséget, hogy kezűn offenzívát, hogy ilyen képen tehermentesítsék a franciák és az angolok frontját. Olaszországban ezért nagy az el-

keseredés a franciák és az angolok ellen, miután Olaszországban nagy tisztihány van. A hadseregnek egy nagy része Trientben van.

Grác. A délkeleti hadszíntérről az ügyük zaját ma tisztán lehetett hallani, reggel négy órától egész napon át a késő esti órákig.

Zürich. Pétervárról jelentik: hogy a katonák és munkástanács ragaszkodik Miljukow lemondásához.

Karisruhe. A svájci lapok jelentései szerint Lloyd George kilelentette, hogy a kormány kényszerítve lesz a háború után is fenntartani az általános védkötelezettséget.

Köpenhaga. A köpenhágai szociáldemokraták lapjának tudósítója Stockholmból a következő táviratot kapta. A skandináv szociálista bizottság szombat délután összeült. Vendégül Vandervele és Huymans, valamint a belga, orosz és dán kiküldöttek voltak jelen. Vandervele kijelentette, hogy megváltoztatta álláspontját és támogatni akarja a béke érdekeit és megfogja kísérni, hogy a francia és angol szociálisták részvételét megnyerje. Továbbá kijelentette, hogy örömmel engedi át az iniciatívát a skandináv bizottságnak.

Hága. Az új amerikai véderőtörvény szerint nem kevesebb mint 10 millió amerikai polgár tartozik a hadsereg kötelékébe lépni.

Washington. Hivatalosan közlik, hogy a háború eleje óta csak 2 amerikai gőzöst súlyosítottak el tengeraltjáróink.

Lugano. A Secolo közli: A Transylvánia angol csapatzállítási gőzös Margilba utban május 5-én aknára futott. 3000 katonát és 80 ápolónőt megmentettek. A Transylvánia a legújabb gőzösközkhöz tartozott és 15.000 tonnás volt.

— **Vaskereszt egy aradi huszárezredesnek.** Az Aradi Közlöny egy hónappal ezelőtt megírta volt, hogy *Herczig Ottó* a 12-es huszárok vitéz ezredese megkapta a német vaskereszt másodosztályát. A Hivatalos Lap mai száma közli a kitüntetést.

— **Kitüntetés.** A király *Meszlényi Emil* dr. népfelkelő főhadnagynak, Arad város vezérigazgatójának, az ellenség előlített kitűnő szolgálatai elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta a vitézségi érem szalagján. *Meszlényi dr.* a háború kezdete óta a legkülönfélebb szolgálati ágakban tett tanubizonyítást arról, hogy mint elsőrendű szervező tehetség mindenütt lelkiismeretességgel és odaadással is szolgálta a honvédelem szent ügyét.

— **A szociálisták választójogi gyűlése.** Budapestről jelenti tudósítónk: Május 18-án pénteken és 22-én kedden nagyszabású munkásértekezletek lesznek Budapesten. A Népszava mai száma vezető helyen közli, hogy melyik szakmának hol tartják az értekezletét. A napirenden a munkásság legaktuálisabb kérdése szerepel: a választójogi. Az értekezletek szónokai: *Bokányi, Buchinger, Kunfi, Garami, Peidl, Miakics, Landler dr., Klárk és Radi* lesznek. A szociáldemokrata párt sajtója azt írja, hogy az eddigi indifferens munkások ezrei és tízezrei csatlakoznak a mozgalomhoz, ezeket fel kell világosítani és meg kell nyerni az új küzdelem számára és remélik, hogy ez a küzdelem feltétlenül előre tudja vinni az igaz választójogi ügyét.

— **A háziezred plakettje.** A 33. gyalogezred ezredese, tisztikara és legénysége a „Vasvitéz”-en elhelyezendő plakettet 300 koronával váltotta meg és az elhelyezés idejét összekapcsolja 6 leisége *Károly király* plakettjének elhelyezésével.

— **Hósi halál.** *Spitzer Jakab* lippai borkereskedő, a gyulai 2. honvéd gyalogezred őrmestere az olasz fronton egy ellenséges gránátrobbanás következtében hósi halált halt.

— **A 33-ik gyalogezred hadkiállítás.** Mi marad meg a múltból? Az a hadkiállítás, mely a 33-ik gyalogezred világháborús szereplését fogja bemutatni az aradi közönségnek, képet rajzol egy regiment három történeti esztendőjéről, mely nagy lendülettel rohogott át a világháború színpadán. *Monzer Ferenc* ezredesnek, a 33-as pótzászióalj kiváló parancsnokának köszönhető, hogy most egy benső, szétéphetetlen kapocs fog létesülni Aradon a polgárság és katonaság között, s lehetőleg még jobban ki fog mélyülni érzésben és tartalomban gazdagodni az a viszony, mely a világháború alatt a társadalmat és a hadsereget már amúgy is összefűzte. A hadkiállítás, mint jeleztük már, május 20-án fog ünnepélyesen megnyitni. Először meghívott közönség jelenlétében egy kis ünnepséget rendeznek délelőtt 11 órakor a kulturpalota nagytermében, s ennek végétével a közönség átvonul a kisteremben levő kiállítás megtekintésére. Délután 3 órakor a nagyközönség számára is megnyitják a kiállítást.

— **A Margitsziget új bérlet.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A Margit-szigetet tudvalevőleg egy részvénytársaság bérli. E vállalatot intőző részvénytársaság most új kezükbe kerül, amennyiben a részvények többségét néhány társával *Fleisch Sándor* lovag nagykereskedő, dán főkonzul megvásárolta. A részvénytársaság új tulajdonosai a Margitsziget életére nagyfontosságú program lebonyolítását vállalták. A szigetnek különösen gyógyfürdő jellegét akarják kidomborítani, kiaknázni és evégből a margitszigeti ivóvíz fölleundítását tervezik, nagyszabású strandfürdőt fognak építeni, valamint új nagyszállókat, vendéglőket és színházat. Ezenkívül alkalmassá akarják tenni a szigetet téli üdülésre is és az ehhez szükséges berendezésekről gondoskodni fognak.

— **Aradon lesz elég cukor.** Mint ismert, feleslegesen ezelőtt a budapesti Cukorközpont 8 waggonban állapította meg Arad lakosságának havi cukorszükségletét. Ebből a 8 waggonból még egy waggont havonként tartalékba is lehet vevetni. A Cukorközpont azonban eddig csak egyszer szállította le Aradra a havi 8 waggon mennyiséget és ezért küzdött az aradi lakosság a cukormennyial. Az aradi kereskedelmi és iparkamara átiratot intézett

budapesti Cukorközponthoz és felvilágosította arról, hogy amennyiben Arad hatósága nem kapja meg a 8 waggon cukrot, úgy a kávéház tulajdonosok cukorszükségletét lehetetlenség lesz kielégíteni. Az aradi kamara ez ügyben intervencióra kérte fel a kamarák központi irodáját, amely most arról értesítette az aradi kamarat, hogy a Cukorközpont vezetőségének ki-jelentése szerint mostantól fogva minden hónapban megkapja Arad lakossága az előirányzott 8 waggon cukrot, amelyből a hatóság tartalékolhat is. Sőt a Cukorközpont még azt is kiutált, hogy az eddig elmaradt cukormennyiséget is pótolja s a befőttkészítés idejére kellő mennyiségű cukor áll a közönség rendelkezésére. A cukorral való takarékoság azonban arra indítja a kormányt, hogy a fagyalt és jegeskávé készítését igen csekély mennyiségre korlátozza. Erről legközelebbi rendelet fog megjelenni.

— **Köztisztviselőknek,** nyugdíjasoknak hosszú lejáratu kölcsönöket szerez kezes nélkül életbiztosítási kötvény letételével 5 és fél százalék, 6 és fél százalék kamatra B. I. Budapest. Előzetes költség nincsen. Több letétással terheltek előnyösen rendeztetnek és még kölcsönhöz is jutnak. Levelek kettős borítékban Hegedüs Hirlapirodába, Nagyvárad, küldendők.

— **Legujabb divatlapok Kerpelnél.** 354

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett

Roosevelt

hadseregevel Európába jön.

Zürich. Londoni hírek szerint Roosevelt már megorganizálta a 100.000 fős álló expedíciós hadseregét, amely az ő vezetésével hat hét múlva megy Franciaországba. A hadseregben szolgál *Pekin Robin* volt párisi amerikai nagykövét, *Steinson* volt amerikai hadügyminiszter, sok ügyvéd, tanár és lelkész. Roosevelt expedíciós hadseregét megelőzőleg ezer amerikai orvos megy Franciaországba.

Stockholm. A Nieuve Dägliche Allehanded cikkében behatóan foglalkozik a tengeraltjáró kérdéssel, amelyet döntő jelentőségűnek mond nemcsak Anglia élelmézésére, hanem az angol hadvezetőségek szárazföldi hadseregeire is kell gondolnia, hogy ennek összeköttetése megszakad: egyik legijesztőbb rémképe az angol kormányoknak.

Bern. A Berner Bundnak jelentik Pétervárról, hogy Odesszában tízezrekre menő tömeg tüntetett a béke mellett. Világ békét akarunk. Eljen a demokratikus orosz köztársaság! és ehhez hasonló kiáltásokkal járták be a várost. A katonák is csatlakoztak a tüntetőkhez. Odesszában senki sem akar tudni másról, mint a békéről.

Allami tisztviselők újabb gyűlése.

— *Saját tudósítónk telefonjelentése.* —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az Allami Tisztviselők Egyesülete május 14-én este értekezletet tartottak az igazságügyi segédhivatali tisztviselők országos egyesületének kezdeményezésére, hogy megbeszéljék a tisztviselői kar aktuális kérdéseit és hogy egységes megállapodásra jussanak az Allami Tisztviselők Országos Egyesületének május 20-iki közgyűlésén követendő magatartásuk tekintetében.

Az értekezleten minden tisztviselői egyesület képviseltette magát és elhatározták, hogy az 9-én tartott közgyűlés határozatát, amelyre a kormány még nem adott választ, *újabb napirendre hozzák* és ünnepélyesen kinyilatkoztatják, hogy az allami tisztviselők egyetemessége ragaszkodik a ruhaszegély kérdésében leadott memorandumnak azon záradékához, hogy az ilyen címen folyosítandó összeg ezer koronánál nem lehet kevesebb. Aggályukat fejezik ki minden percentuális számítás esetleges életbe lépése ellen, mert már a segély jellege is kizár minden ilyen számításokat. Ragaszkodnak továbbá az ipari cikkek árának megállapításához és tiltakoznak minden olyan törekvés ellen, amely az élelmickek, elsősorban a gabonamérek újabb áremeléséhez vezetne. Egyben pedig a kormány sürgős támogatását kéri, hogy a ruházati, élelmi és tüzelő anyagok a tisztviselők részére beszerezhetők legyenek.

MOZGOKEP SZINHAZ.

* **Az ezergyertyás ház.** (Selig film az Urániában.) „Az ezergyertyás ház” Selig film, és ez mindent megmagyaráz, mert a közönségnek még élénk emlékezetében él, milyen ujjongó lelkesedés lobban ki a Selig drámák feszült várakozásu helyzeteiből, aminek megoldását a felülmúlhatatlan és mesteri rendezés mindenkor biztosítja. A mai kép is egy minden ízében művészi koncepciójú történet, melyben egy milliós örökség áll az események középpontjában, körülötte zajlik és hullámzik a gyalázatos ármánykodás, ami még az emberi életet keresztül is a pénz birtokába akar jutni, de az isteni gondviselés igazságosan döntő. A szerelem itt is belejátszik a történetben, a legképtelenebb helyzetek állnak elő, hogy a fojtott izgalmasságú történet sötét drámai keretben perogjon le. — *Homunculus V.* Leszámolás az emberiséggel, legközelebb az Urániában.

* **A kitagadott.** (Nordisk-sláger az Apollóban.) Még hangos a siker a legutóbbi szenzációs Nordisk-darabtól és holnap, szerdán újabb nagyszabású háromfelvonásos dráma, a Kitagadott kerül vetítésre az Apollóban Agnes Andersennel a főszerepben. Egy csempészbanda vezére meghalt és leányát teljesen védtelenül, egyedül hagyta a világban, ezzel kezdődik a darab. Diavolo, a banda egyik tagja, szenvedélyesen szereti a leányt, akinek azonban csak egy vágya van, hogy ezzel az étellel, amelyet apja kedvéért türt el, minél előbb szakithasson. Atyja íróasztalában egy levelet talál, amelyben atyja értesíti őt, hogy tulajdonképpen egy gazdag arisztokrata unokája ő és nagyanyja végrendeletének segítségével újra birtokába juthatna a családi vagyonnak. Innen indul ki a nagyszabású dráma, amely bővelkedik a legizgalmasabb, legrappánsabb jelenetekben. A rendezés csodálatos produkciót végez ebben a képben, amely a Nordisk-gyár legsikerültebb alkotása. Ezenkívül még egy pompás 3 felvonásos bohózat, Zalogécudula és szerelem címen kerül színre az Apollóban, a legkitűnőbb szereposztásban. A nagyszerű film csütörtökön is vetítésre kerül.

NEMZETI SZINHAZ

Arad, 1917. évi május hó 16-án, szerdán:

B. Berlet. B. Berlet.
G. Kertész Ella és Góth Sándor felléptével
Művész-est.

Kezdete 7 órakor.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrissebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGLTERJEDTEBB

napilap, amely a háboru alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

ujság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOBB

irrdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország ujságolvasó köreinek, valamint a harctéren küzdő katonáknak is előszere-ttel olvasott

NAPILAPJA.

Arad legrégibb kerékpár, varrógép és Gramophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 5-6.

Telefon 96.

Veszek törött és használt gramofon lemezt K. 0.50 darabját.

Egyedül képviselő a világ legjobb gyártmányu gépeiből. Columbia és Iró-angyalos legyű gramofonokból. Wafferrad kerékpárok és Pfaff varrógépek, Saphirtis „Pathefonok”, Pathe emezek. Megérkeztek a legújabb felvételi operettek és népdalok, **Király Ernőtől.**

Nagy-raktár kerékpár akatrészekből, gumiból és Acetylen lámpákból. Pontos kiszolgálás. Jutányos árak. Nagy szak-szerű javító műhely. 2951

Viszonteladónak:

100 db vegyes lev. lap K 6.—
100 „ aranyos fényes lap K 8.—
100 „ gelatin fényes lap K 6.—
100 „ matt lev. lap K 5.—
100 „ művész lap K 12.—

100 mappa 10/10 levélpapír és boríték, jó minőségben K 82.—

valamint más olcsó papíráruk

kaphatók 2061

Deák Béla

könyv- és papírkereskedésében

Aradon, Forray-utca. Telefon 902.

Archámlasztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tanár találmánya. Felülmúlja az összes bőrhámlasztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen ártalmatlanul és fájdalom nélkül választja el a felső bőrréteget az alsótól. Gyönyörű arcbőrt eredményez. meglepően üdévé teszi az arcot, ezáltal feltűnően fiatalít. Buzkóvilág kozmetikus arcbőrtelítő intézetében ideiglenesen Sathány-utca 10. szám alatt. 2568

Bartháné, szakképzett kozmetikusnő

4-1917. közp. vál. eln. sz.

Hirdetmény.

Az 1918. évi XIV. törvény cikk 57-ik § 6-ik bekezdése, továbbá az 58-ik §. és a 9100/L a. 1916. számú belügyminiszeri körrendelet alapján ezennel közzhírom, hogy az 1917. évre szóló országgy. képvis. vál. ideiglenes névjegyzékkel a I. évben érvényben lévő országgy. képvis. vál. ideiglenes névjegyzékeiből és a jövő évre összeállított országgy. képvis. vál. ideiglenes névjegyzékeiből kihagyottak jegyzékével együtt f. évi május hó 16-tól f. évi június hó 14-ig bezárólag a városháza tanácstermében közszemlére lesznek kitéve, ahol ezeket úgy hétköznapokon, mint pedig vásár- és ünnepnapokon d. e. 8 órától déli 12 óráig mindenki megtekintheti és köznapokon délutáni 2 órától 6 óráig lemásolhatja.

A közszemlére kitétt ezen ideiglenes névjegyzékek ellen a saját személyét illetőleg mindenki felszólalhat és ezenkívül az, aki ezen ideiglenes névjegyzékbe fel van véve, jogosított abban a választókerületben, amelynek választójaként felvételét, az ideiglenes névjegyzékbe történt minden felvétel, vagy kihagyás miatt felszólalni.

A felszólalások f. évi május hó 16-tól ugyan-e hó 30-áig bezárólag írásban a közp. vál. hoz. címezve, a hivatalos órák alatt a polgármesternél nyújtandók be.

A felszólalások benyújtásuktól kezdve f. évi június hó 14-ig bezárólag a városháza tanácstermében közszemlére lesznek kitéve.

A felszólaló köteles felszólalását indokolni és mellékelni azokat az okirati bizonyítékokat, amelyeknek megszerzése az egyeseknek módjában állhat, azokra a bizonyítékokra pedig, amelyeknek megszerzése az egyes személyeknek nem állhat módjában, akként köteles felszólalásában utalni, hogy azok feltalálhatóak legyenek.

A felszólalás olyan változásokra is alapítható, amelyek a választók összeírása óta álltak elő. A felszólalásban új bizonyítékok is felhozhatók. Minden felszólalás csak egy-egy személyre vonatkozhatik.

A felszólalásokra mindazok, akiket a felszólalás joga megillet, f. évi május hó 16-tól bezárólag f. évi június hó 14-ig írásban indokol-

tan és minden felszólalásra külön-külön észrevételeket nyújthatnak be a polgármesternél a hivatalos órák alatt.

Felhívom az 1916. évre érvényes országgy. képvis. választók névjegyzékeiben felvéve lévő választóinkat, nemkülönben az országgy. képvis. vál. jog megszerzéséhez az 1918. évi XIV. tc. szerint szükséges kellek birtokában lévő, minden a férfinemhez tartozó és Aradon lakó, illetve alkalmasva lévő magyar állampolgárt, hogy a közszemlére kitétt 1917. évi országgy. képvis. választók ideiglenes névjegyzékét és a kihagyottokról készített jegyzékeket kellő időben tekintse meg, esetleges felszólalásait az ideiglenes névjegyzékek ellen nyújtsák be és a felszólalások ellen netáni észrevételeiket a fentebb megjelölt módon tegyék meg.

Varjassy Lajos, polgármester,
közp. vál. elnök.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztálanságot. **Ára egy tégelynek K 1.50.**

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej 1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ára 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenkor otthon készíthet 1 adag **CITRAS**-sal.

Ára 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

AUFRICHT MIKSA

tűzifa, épületfa, szerszám- és bútortárgykereskedő

ARAD, Kossuth-utca végén (ó-temető előtt.)

Városi és megyei telefon 69.

8155

Ajánl kocsigyártó iparhoz tartozó faanyagokat, u. m.: kőris löcsfát, kőris- és bükkfa keréktalpat, küllöt, bükkhasítványt, gömbölyű és faragott nyírfarudat, ökrjármókat, továbbá gazdasági faanyagokat, u. m.: kapa-, kaszanyél, rudfák (hordáshoz és vendégoldalnak,) favilla, gabonalapát, gereblye, talicska, nyírfaseprű, stb.

Gyors- és pontos kiszolgálás. Ajánlatokkal szívesen szolgálok

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, finom fűszeres ízű, zsergítő, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidot pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárcaiban Arad, Szabadság-tér.

8958—1917. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszteriumnak a marhából és juhból származó nyersfaggyu fergésének szabályozásáról szóló 320—1917. M. E. sz. rendelkezését a következőkben tesszem közzé:

Mindazok, akik ipari (mészáros-, hentesipari, konzervgyártási, stb.) üzemükben nyers marha- és juhgyut termelnek, illetőleg nyers, kötöttesek a vágásokból származó, illetőleg ipari üzemükben nyers, összes nyersfaggyu mennyiségeket azok, akik csak a hét egyes napján vágják, haladéktalanul, azok pedig, kik állandóan vágják, legkésőbb a hét szombat napján a Magyar Ország- és Zsiripari Központ részvénytársaságnak (Budapest, VI., Vilmos császár-ut 38. sz.) vagy e társaság helyi megbízottjának bejelenteni.

Ipari célú vágásoknál, valamint az ilyen vágásokból származó húsok értékelése közben, nemkülönben az ilyen vágásokból származó emésztőszervek fedőgázánál a faggyus részek annyira lefejtendők, amennyire ez a húsok, illetőleg a bel és pacaárú karoítása nélkül lehetséges. A húsok a faggyúztók részére való kimérésénél — a juh vesés fejét kivéve — a hús faggyusan kimérni, vagy a faggyu nyomatékul adni nem szabad. Ep így tilos a bel és pacaárut faggyusan árusítani.

A termelő köteles a közvágónidon végzett vágás alkalmával nyert szinifaggyut a közvágónidon, minden egyesként nyert nyersfaggyut (szinifaggyu, vagy hulladékfaggyu) pedig a saját üzlettelepén a Magyar Ország- és Zsiripari Központ részvénytársaság rendelkezéséig szakszerűen gondosan megőrizni, a romlásól megóvni és az ország egészére megszabott helyen az említett társaságnak (Központnak,) vagy az általa kijelölt vevőnek a jelen rendelkezés szerinti átadni.

A közvágónidon termelt nyersfaggyut a közvágó útról csak annak szabad elszállítania, aki erre a Magyar Ország- és Zsiripari Központ részvénytársaságtól engedélyt nyert.

Aki a jelen rendelkezést, vagy a jelen rendelkezés alapján kibocsátott hatósági rendelkezést megszegi, vagy kijátsza, az, amennyiben esz-

lekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétszer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A büntető eljárás során lefoglalt nyers faggyukészletet az eljáró hatóság köteles a lefoglalás után a Magyar Ország- és Zsiripari Központ részvénytársaságnak (Budapest VI., Vilmos császár-ut 38. sz.) átvétel végett haladéktalanul bejelenteni.

A zsiradékok és zsiravak vasuton, hajón, vagy gépkocsin történő szállításához szükséges igazolványok tárgyában 3.499—1916. M. E. szám alatt kiadott rendelet (l. a Budapesti Közlöny 1916. évi december hó 6. napján megjelent 284. számaon) a nyersfaggyu tekintetében kiterjesztetik a 100 kg. és ennél kisebb súlyú küldeményekre. Arad, 1917. április hó. Green, főkapitány.

Bebizonyosodott, hogy egyedül a

„DOB” jegyi pártmány pótolja a szappant

Illatos! Kemény! Habzó! Simulékony!
Egyhatodikilós darabok.

Agitációs csomag tíz korona előleges beküldése ellenében 5 kg. súlyban, bárhova bérmentve. **Viszontelarisítóknak:** 250 darabos 50 kilós láda excl. láda ab raktárunk 50 korona, tehát

darabja **húsz fillér.**

10 láda vételnél 10% áruarabatt. 250 darabot 64.— koronáért bárhova postán bérmentve küldünk.

Bardócz és Társa Budapest, V., Balaton-utca 12.
Megyei egyedárusítók kerestetnek. 3009

Szakértelem nélkül nincs kellő termés!

A szőlősgazdák nagyrésze évek óta azért szüretel oly keveset, mert szőlőit megtelelő gondozásban nem részesíti és borát helytelenül kezeli. — Minden, a szőlő- és borgazdaság körébe tartozó munkára megtanít a

„**Borászati Lapok**”

szerkesztőség és kiadóhivatal 2236

Budapest, IX., Ullői-ut 25., Köztelek, mely vasárnaponként jelenik meg.

Mutatványszámot kívánatra három héten át küld.

Fagydagánatok elmulasztására, fagyvizketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a **FRIGIN.** Ara ecsettel és utasítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétő is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-téle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyáznunk kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb allandó fekete színné lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 2 korona 40 fillér.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárcaiban.

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapított 1836. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Levelezés.

„Deák Ferenc”
Jeligére levél van a kiadóban. 2631

Két urleány

keres két intelligens fiatalember háztes-
séges barátságát szórakozás céljából. Le-
veleket „Imortelló”, „Pálma—Miliom” jel-
igére kérnek, választ jelezve. 3172

Ellátás.

2—3 artembernek

Jó házi kosztot adók házában, vagy há-
zon kívül is. Özv. Szókéné, Botond-utca
6. szám. 3135

Alkalmazást nyer.

Női konyhaszemélyzetet

keres az aradi Epidemspital. Jelentkezni
a konyhában. 3177

Intelligens leány

2 nagyobb gyermek mellett felvételt.
Koch, Szabadság-tér 12. 3132

Irodalom,

ki gép- és gyorsírnai tudás pótlására
létesben jártas, azonnal felvételt. Boron-
feld Ignác fűszernagykereskedésében Arad,
Boros Beni tér. 3133

Német leány.

ki a háztartásban is segítséget, valamint
kerestetik. Érdeklődni Arpad-tér 2., I. em.,
11. ajtó. 3136

Takarító

bejáró, ki padlót kefélni tud, felvéte-
lik Petőfi-u. 1., II. em., 33. 3108

Jó bizonyítvánnyal

bíró szakácsnő uriháznál június 1-re fel-
vétetik. Cim a kiadóban. 2000

Lapkihordó-pár

Jó fizetéssel felvétetik. Bővebbet a kiadó-
hivatalban. 7891

Mezőnyvezetőket

kerestünk panyakotai és a borossebesi
iparvasutunkhoz. Jelentkezni lehet Hazai
Fatermelő részvénytársaságnál, Boros Beni-
tér 20. 3158

Alkalmazást keres.

Szorgalmas mindenes

uri házhoz ajánkozik június 1-re. Irás-
lelly megkeresést kér Dózsa Annus, Ferdin-
ánd-u. 7., I. em. 3176

Uri családból való leány

gyermek mellé, vagy házikisasszonynak
ajánkozik. Cim Szántó Sándorné, Andrásy-
tér 6. 3174

Eláruló leány.

ki női divat üzletben több évi gyakor-
lattal bír, alkalmazást keres. Cim a kiadó-
hivatalban. 3179

Hadirokkant

keresztény, 33 éves, nős, mérlegképes
takarékpénztári könyvelő, perfect magyar
levelező, állását változtatni ohajtana. Szi-
ves megkeresést kér „Elsőrendű munkaerő”
jelligé alatt a lap kiadóhivatalába. 3102

Üzletek.

Tótkomlóson

1346. házszám alatti, a buzapiac téren
levő, 35 éve fennálló, igen forgalmas ven-
deglő, mely bármely más ipari célra is
alkalmas, nagy telken fekszik, eladó. Bő-
vebbet a tulajdonosnál, özv. Rohoska Ist-
vanné, Tótkomlós. 3169

Ingatlan.

Egy hold szőlő

háznál Barackán, a vasút és villanyos
megálló mellett, eladó. Értekezhetni Ma-
gyar-utca 22. 3184

Hindenburg- (volt Pécskai, ut 1.

számu ház, a pályaudvarral szemben,
korcsma és szálloda helységgel, eladó,
tisztán 7%-ot jövedelmez. Értekezhetni
özv. Mihajlovs Demeterénél, Kelemen-tér
6., ajtó 17. 3147

Eladó

Varjassy József-utca 6. számu ház. 3187

Megvásárolás

szabadkézből eladó. Mikes Kelemen-u. 43.
Értekezni ugyanott. 3127

Lakást keres.

Pantison vagy Barackán

2—3 szobából 4/6 lakást bérbe vennék.
Bóldes-patika 3135

Elegánsan berendezett

garson lakást, fürdőszobával, keresek
azonnalra „Katonatiszt” jeligére. 3134

Kiadó lakás.

Csernevités-utca 25. sz. házában

kőtszobás utcai emeleti lakás, gáz- és
villanyvilágítással, pász és rakott tüzből,
konyhában vízvezetékekkel, június 1-re ki-
adó. 3175

Csinosan berendezett

utcai különbejárattal szoba, villanyvilági-
tással, azonnal kiadó. Aulich-utca 20.,
I. em. 3170

Vétel és eladás.

Valódi Manila

azonosító Henry Sándornál, Ujszentan-
nán. 3178

„Főszíjat”

cséplőgéphas használt, de jó állapotban
levőt, megvételre keresek. Szlovák, Temes-
fűves. 3150

2 ponyva

és stráfkocsi eladó. Mikes Kelemen-utca
30. sz. 3178

36-os számu

magas barna női cipő, teljesen új, eladó.
Apponyi-körút 1., I. em., megtekinthető
délelőtt. 3119

Kihuzható

asztal, cselédágy, lehet használt, jókarban
levő, megvételre kerestetik. Ajánlatokat
kér Bndresz, pályaudvari postrestant. 3181

Postládák

szegszetlenül és minden más mértű lá-
dákat helyben szegszve is, jutányosan
ajánl Braun Adolf ládagyára, Arad-
Ujmekeka. 2505

Vesszők

nyers borkövet minden mennyiségben.
Irom Arnold, Arad, Bercsényi Miklós-utca
39. Telefon 194. sz. 3093

Kis autó.

négy lóerős, háromkerékű, kétüléses. el-
adó. Codiilláné, József főherceg-ut 10. 3123

Egy azonnali

használatba vehető jókarban levő cséplő-
garnitúra, teljes felszereléssel, sürgősen,
minden elfogadható árral eladó. Cim a
kiadóban. 3154

Tégla

jóminőségben, nagy és kis mennyiségben,
jutányos árral kapható. Jiraszek iroda.
telefon 1097., vagy Lázár iroda, Hasszín-
ger u. 5., telefon 747. 2761

Modern garnitúra

(2 fauteuil, 1 divány) keveset használt
moquet huza tal, valamint 1 kis asztal,
kisebb szőnyeg és 1 abakra draperia
sürgősen megvételre kerestetik. Ajánlatok
„Garnitúra 767.” a kiadóba. 3157

Használt ólom

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadó-
hivatalban. 7892

Különféle.

Kiadó.

József főherceg-ut 22. sz. alatt 2 utcai
és 2 udvari szobából álló helyiség irodá-
nak 1. év augusztus 1-től kiadó. Bővebbet
az Aradi és csanádi egyesült vasutak
Magánüzemeinek központi felügye-
sége-nél. 1869

Az Anusok

aranyér-kupokat mindenben pótolják a
Haemorrhoid-kupok, azonos összetételű-
lojytán hatásuk is teljesen azonos, ára
korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyagy-
szertár Arad. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek
a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc- u.
8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.”

AKI

házat, vagy földbirtokot

venni vagy eladni akar,
forduljon bizalommal

Lustbader Adolf

ingatlanforgalmi irodá-
jához Kövay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb há-
zak, birtokok előjegy-
zésre vannak. Megbl-
szárolt ingatlanok el-
adására és vételére elfogadok.

Telefon 331. szám.

Andrányi pezsgő

Crémant Rose

Extra

Sec

megrendelhető viszonteladók ré-
szére: 2021

Erényi Tivadar

Andrányi pezsgőgyár vezérképviselőjénél

Arad, Deák Ferenc-utca 39.

Telefon 11—43.

381—1917. g. sz.

A verési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a Nemes G. sz. földbirtoka
közé beekelt 8 hold 271 □ önlí
területnek eladása iránt folyó év
május hó 21-én d. e. 10 órakor
arverést tart.

Kikiáltási ár katasztrális hol-
danként 8500 korona.

Bánatpénzüll leteleendő a kikiál-
tási ár 10%-a készpénzben, vagy
elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan,
a szóbeli árverés megkezdése előtt
nyújtandók be s csak akkor vét-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van s ha az
ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árverési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székeinek 1917. évi május hó 7-én
tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Lapkihordó pár

jó fizetéssel

felvétetik.

Cim a kiadóhivatalban.

Öregség és betegség miatt szép birtokomat

Hunyadmegye északi részében, kö-
rülbelül 400 kat. hold, fele szántó-
föld, fele erdő, vetéssel együtt
160.000 koronáért eladó. Ajánla-
tok „Trar saylvania 1473” je géré
Haasenstain és Voglerhez, Budapest,
Dorottya-utca 11. kettősborítékban.
7142

Eladó

22 hold szőlő Nagyváradon,

teljes felszereléssel együtt, 20 perc-
nyire a várostól, modern lakóházakkal,
4000 gyümölcsfával, 21 hold teljesen
beültetett szőlőföld, 1 hold beültetett
konyhakert. Értekezni a Hegedűs Hirtlap-
irodában, Nagyvárad. (Ügynökök ki-
zárva.) 3146

Aradi és csanádi egyesült vasutak

menetrendje.

Ervényes 1917. évi április 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.13

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben 12.00
Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.06
Személyvonat délután 8.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.33
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Motoros vonat reggel 7.03
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Motoros vonat délután 1.16
Személy vonat este 7.43

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.00
Motoros vonat délután 2.15

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00
Motoros vonat este 8.43

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat este 6.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.36

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Motoros vonat reggel 8.37
Motoros vonat este 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 5.43
Motoros vonat délután 8.43

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Motoros vonat reggel 9.25
Motoros vonat este 8.09

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel 5.23
Motoros vonat délután 8.01

Borossebesről Menyházára indul:

Motoros vonat este (július 1-től
augusztus 31-ig) 6.35
Vegyesvonat délelőtt 10.25

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután 2.39
Motorosvonat reggel (július 1-től
augusztus 31-ig) 5.12